

## นวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทย

จากนวนิยายกอธิคที่ถือกำเนิดในตะวันตกถูกนำมาเสนอในรูปแบบของนวนิยายแนวพาฝันของไทยทำให้นวนิยายในแนวนี้มีเสน่ห์เพราะการผสมผสานองค์ประกอบตามลักษณะของนวนิยายกอธิคกับเนื้อเรื่องในแนวรักทำให้นวนิยายแนวนี้มีลักษณะเฉพาะและคงอยู่ตลอดมา

การศึกษานวนิยายกอธิคแนวพาฝันของตะวันตกและนวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยพบว่า มีข้อแตกต่างที่เห็นได้ชัดคือ นวนิยายกอธิคแนวพาฝันต้นแบบรุ่งเรืองในยุคที่สังคมมีการเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมแบบอุตสาหกรรมผู้หญิงถูกผลักดันออกจากกระบวนการผลิต ผู้หญิงจึงเรียกร้องการมีบทบาทในสังคม<sup>1</sup> จึงสะท้อนการมองโลกด้วยอารมณ์ที่เศร้าหมองของตัวละครและแสดงความซับซ้อนของอารมณ์ภายในใจของตัวละครออกมา ขณะที่นวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยยึดแนวเรื่องรักเป็นหลักและดำเนินเรื่องผ่านอุปสรรคต่างๆตามองค์ประกอบของการสร้างเรื่องแบบนวนิยายรักตามความถนัดและแนวการเขียนของผู้ประพันธ์ ที่สำคัญคือนวนิยายของไทยให้ความสำคัญกับสถานที่และเรื่องราวที่เกิดขึ้นภายในสถานที่ที่ผู้ประพันธ์จึงนิยมเอาชื่อสถานที่มาตั้งเป็นชื่อเรื่องและที่ขาดไม่ได้คือโครงเรื่องจะต้องจบด้วยความสมหวังของตัวละครเอกเสมอ นอกจากนี้นวนิยายแนวนี้ของไทยจะให้คุณค่าทางด้านความบันเทิงแล้วยังสะท้อนแนวคิดเรื่องคุณค่าของมนุษย์ว่าอยู่ที่ความดี โดยแสดงให้เห็นผู้อ่านตระหนักผ่านภาพของตัวละครที่ดำเนินชีวิตผิดพลาดเพราะกิเลสและตัณหา ทั้งแสดงให้เห็นการสร้างตัวละครตามขนบของไทยที่นิยมสร้างตัวละครแบบด้านเดียวคือดีและร้าย โดยใช้ฉากและบรรยากาศในการดำเนินเรื่องให้ตื่นต่อน่าติดตามตามลักษณะของนวนิยายไทยที่สะท้อนความเชื่อดั้งเดิมในเรื่องผีหรือวิญญาณ ทั้งยังสะท้อนความเชื่อในเรื่องกรรมที่มีผลมาจากการกระทำของมนุษย์

### 4.1 ลักษณะการตั้งชื่อเรื่อง

สังคมไทยครั้งอดีตมีค่านิยมให้บุตรชายของครอบครัวรับราชการเพราะนอกจากจะเป็นเจ้าคนนายคนแล้ว การให้ศักดิ์นาของขุนนางในสมัยก่อนหมายถึงจำนวนของการได้รับสิทธิในการถือครองที่ดินเพิ่มมากขึ้น แม้ระบบเจ้าขุนมูลนายจะถูกยกเลิกไปในทางปฏิบัติยังแสดงให้เห็นในค่านิยมของสังคมที่วัดกันด้วยฐานะขนาดของบ้านเรือนหรือที่อยู่อาศัยยังเป็นเครื่องหมายแสดงฐานะและความมั่งคั่งของครอบครัวและจะยังได้รับการนับหน้าถือตามากหากบ้านใดสืบเชื้อ

<sup>1</sup> กล่าวแล้วในบทที่ 3.

สายมาจากตระกูลที่เก่าแก่หรือเป็นขุนนางมาแต่ครั้งเก่าก่อน

นวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยสะท้อนค่านิยมดังที่กล่าวมาข้างต้น การให้ตัวละครเอกหญิงที่เป็นเด็กกำพร้ามีโอกาสเข้ามาอาศัยอยู่ในคฤหาสน์ที่เก่าแก่เพราะต้องการให้ตัวละครเอกหญิงได้มีโอกาสแสวงหาความมั่นคงของชีวิตและเปลี่ยนแปลงสถานภาพของตนเองในสังคมและขณะเดียวกันเพื่อเติมเต็มสิ่งที่ขาดหายไปในอดีตของตัวละครตัวนี้

ความสำคัญของตัวละครเอกชายในเรื่องถูกผูกไว้กับสถานที่อย่างจะขาดอย่างใดอย่างหนึ่งไปไม่ได้ การได้ครองคู่กับชายสูงศักดิ์เป็นการหลีกเลี่ยงหนีความทุกข์ยากอย่างถาวรของตัวละครที่ยากจนและด้วยคุณสมบัติของการเป็นคนดีมากกว่าการเป็นคนสวยทำให้ตัวละครเอกหญิงทุกเรื่องได้รับรางวัลสำหรับชีวิตในตอนจบ

เมื่อสถานที่เป็นสิ่งสำคัญคู่กับนวนิยายในแนวนี้ของไทย ทั้งถูกนำมาใช้เพื่อแสดงฐานะความร่ำรวยและแสดงความมีชาติมีตระกูลที่มีมายาวนานของตัวละครเอกชาย บ้านหรือสถานที่อยู่อาศัยจึงถูกเรียกว่าคฤหาสน์ ปราสาท หรือหอเพื่อให้สมกับความยิ่งใหญ่ของสถานที่นั้น เมื่อทั้งความหวังและความฝันของตัวละครเอกหญิงถูกบรรจุอยู่ในสถานที่หรือบ้านของตัวละครเอกชาย การตั้งชื่อของนวนิยายไทยจึงถูกตั้งชื่อตามชื่อของสถานที่ที่ตัวละครเอกหญิงของเรื่องเข้าไปผจญภัยและไซปริคณาที่ซ่อนเร้นอยู่ ดังปรากฏเป็นชื่อนวนิยายดังนี้ คือ *แสงสุริย์ โดมทอง หอขวัญ วังไวคุณท์ วังวารีย์* และอีกสามเรื่องที่นำมาศึกษาคือ *ปราสาทมิด คฤหาสน์ดำ เภาเคหาสน์* แม้จะไม่ใช้ชื่อสถานที่ที่เป็นชื่อเรื่องออกมาตรงๆแต่ก็บอกความนัยให้ผู้อ่านรู้ว่า มีเรื่องบางอย่างที่ผิดปกติในสถานที่สำคัญของเรื่อง

ชื่อของนวนิยายทั้ง 8 เรื่องของไทยจะบอกชื่อของสถานที่ที่มีอาณาเขตกว้างใหญ่อยู่ท่ามกลางแมกไม้ มีแนวเขาโอบรอบ หรืออีกด้านจดกับทะเล เพื่อกันอาณาบริเวณของสถานที่ให้เป็นสถานที่เฉพาะ ผู้คนภายนอกไม่สามารถจะเข้าออกได้และมีบรรยากาศเหมาะสมกับการซ่อนความลึกลับ

หอขวัญในนวนิยายเรื่อง *หอขวัญ* ของอรสา ทศนุต บอกความเป็นสถานที่ปิดโดยบทสนทนาระหว่างลุงผลกับเกล้าานภา

“ลุงใช้วิธีไหนจึงสามารถเข้าไปในหอขวัญของคุณดำได้นะ” <sup>2</sup>

ความกว้างใหญ่ของหอขวัญแสดงออกด้วยคำว่า “โอฬาร” และเปรียบกับวังของเจ้าชาย “อีกสี่ปดาห์ต่อมา พิธีสมรสอันหรูหราสมเกียรติก็ผ่านไป ประตูบ้านหอขวัญอันโอฬารก็เปิดออกต้อนรับเกล้าานภา พิสุทธิ์ไว้ในฐานเจ้าสาวของดำ ธารรงค์เดช” <sup>3</sup>

<sup>2</sup> อรสา ทศนุต, *หอขวัญ* (กรุงเทพฯ: คลังวิทยา, 2515), หน้า 42.

<sup>3</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 121.

สถานที่ปิดของหออวิชญ์แสดงให้เห็นด้วยความคิดของดำ อังรงค์เดช

“ รอยแผลที่ไม่มีวันจะลบหายไปจากใจชายหนุ่ม ด้วยเหตุนี้ประตูหออวิชญ์ จึงปิดตาย สำหรับคนภายนอกไม่ประสงค์ให้ความลับของตระกูลรั่วไหลไปสู่ปากและสายตาของชาวบ้าน” <sup>4</sup>

แม้ภาพของหออวิชญ์จะแสดงไว้ไม่ชัด แต่ความเปรียบในความคิดของเกล้าภานาตัวละครเอกหญิงแสดงให้เห็นถึงขนาดของตัวอาคาร

“ ความใหญ่โตของสถานที่ทำให้เกล้าภานานึกเปรียบเทียบหออวิชญ์กับพระราชวังและดำ อังรงค์เดชเจ้าของสถานที่คือเจ้าชาย เธอกำลังจะเป็นเจ้าหญิงองค์น้อยอยู่เคียงข้างเจ้าชายผู้งามสง่าในปราสาทสายรุ้งอันงดงาม” <sup>5</sup>

วังแสงสุรีย์ในเรื่อง*แสงสุรีย์* นอกจากจะใช้ชื่อของสถานที่ว่าวังแล้ว ยังแสดงให้เห็นความยิ่งใหญ่ของตระกูลสุรีย์ฉัตร มีตราประจำตระกูลเป็นรูปฉัตรกับพระอาทิตย์

“ วังแสงสุรีย์ที่หรูที่สุดด้วยตัวตึกโรมันฐานในอาณาบริเวณอันกว้างใหญ่ เช่นวังของเจ้านายชั้นสูงในสมัยราชาธิปไตยรุ่งเรืองจะมี” <sup>6</sup>

ความเก่าแก่ของวังแสงสุรีย์ถูกบอกเล่าโดยยาโชติช่วงของโชติธรรส เกี่ยวกับการจัดงานออกร้านในวังแสงสุรีย์

“เมื่อต้นรัชกาลที่ 6 ย่ากำลังเป็นสาวที่วังแสงสุรีย์มีงานออกร้านเป็นงานใหญ่ทีเดียว ในหลวงท่านเสด็จไปในงานทุกคืนเลย(...) ตอนนั้นเห็นย่ากำลังเป็นของหรู ไม่ค่อยมีคนเดินดอกร ส่วนมากก็เจ้านายท่านเดินกัน” <sup>7</sup>

วังแสงสุรีย์นอกจากจะเก่าแก่แล้ว ยังมีความสวยงามเพราะการออกแบบและจัดสวนดอกไม้ นานาพันธุ์ด้วยสถาปนิกฝีมือดีแล้ว ยังมีอาณาเขตสวนหนึ่งของวังแสงสุรีย์ติดกับแม่น้ำ

<sup>4</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 153.

<sup>5</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 109.

<sup>6</sup> จินตะหราว, *แสงสุรีย์* (กรุงเทพฯ: บรรณาการ, 2522 ), หน้า 16.

<sup>7</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 190.

“ ทิวทัศน์ของสวนที่เป็นอุทยานของบุปผชาตินานาชาติ เป็นสวนที่งดงามกว่าสวนใด  
สรรสร้างขึ้นจากสมองและมีมือชายช่างอิตาลี ” <sup>8</sup>

“ ด้านหลังติดแม่น้ำหอมมย่ำท่านอยู่ที่ตึกนี้ท่านย้ายขึ้นมาอยู่บนตึกใหญ่แล้ว ” <sup>9</sup>

นวนิยายเรื่อง *ปราสาทมิด* ของจุลลดา ภักดีภูมิินทร์ ใช้ชื่อของนวนิยายบอกถึงความลึกลับ  
ที่ซ่อนอยู่ในปราสาทหลังใหญ่ที่หอมเจ้าหญิงอุมารังซีมองเห็นในครั้งแรก ดูน่ากลัวในความรู้สึก  
ของเธอ

“ เคาสน์หลังหนึ่งสูงใหญ่โผล่พื้นดินไม้ที่บๆ เพียงแค่เห็นยอดเคาสน์รำไร  
อุมารังซีก็รู้สึกว่าจะออกจะพระทัยไม่สู้ดีเพราะความใหญ่ของมัน ” <sup>10</sup>

“ อุมารังซีเกือบจะตกพระทัยเมื่อเห็นกำแพงที่สูงและหนา มันน่าจะเป็นกำแพงคูหรือ  
ป้อมมากกว่ากำแพงบ้านคน ” <sup>11</sup>

เคาสน์นี้มีกำแพงเพียงด้านหน้าและด้านข้าง ส่วนหลังเป็นเนินสูงตามธรรมชาติ ลาดต่ำ  
ลงไปเล็กน้อยเป็นหน้าผาลอยตัดสูงลิ่ว ซึ่งไม่มีมนุษย์หน้าไหนจะอาจหาญปีนขึ้นมาได้ <sup>12</sup>

โดมทองชื่อของสถานที่สำคัญในนวนิยายเรื่อง *โดมทอง* ของวราภา ที่เน้นอาคารก่อสร้าง  
รูปโดมที่มีความยิ่งใหญ่เกินกว่าบ้านธรรมดาเพราะผู้เป็นเจ้าของสืบเชื้อสายมาจากตระกูลขุนนาง  
เก่า การเปิดตัวสถานที่ในครั้งแรกของเรื่องแสดงให้เห็นลักษณะของความลึกลับ

ม่านหมอกสีเทาที่ปกคลุมอยู่ทั่วบริเวณ อันกว้างใหญ่ไพศาล เริ่มจะสลายตัวลงที่ละน้อย  
เมื่อแสงอาทิตย์แผดกล้าขึ้นเป็นลำดับ ทุกสิ่งทุกอย่างค่อยเด่นชัดเหมือนการปรับภาพ  
มัวสลัวให้เข้าที่ชัดเจน(...)บนเนินเขาถูกย้อมที่ด้านหนึ่งลาดลงสู่ทะเลสีครามและอีกด้าน  
หนึ่งเป็นหุบเขาที่สะพรั่งด้วยดอกไม้ป่าไม่ทราบชื่อสีม่วงจัดกลั่นหอมฉุนคือสถานที่ตั้งของ  
วัดภูมโหมาขึ้นหนึ่ง ใหญ่โตเกินกว่าจะเป็นบ้านพักธรรมดา และก็มีโพพารเกินกว่าจะเรียก  
ว่าตึก แม้แต่ความหมายของคำว่าคฤหาสน์ก็ดูออกจะด้อยไป เมื่อเทียบกับความน่าทึ่ง  
ของโดมทองเป็นชื่อที่ทุกคนเรียกกันติดปากกันมาช้านานแล้วตั้งแต่บรรพบุรุษเป็นผู้สร้าง  
และทั้งเป็นมรดกตกทอดมาจนถึงเจ้าพระยาสรวิชัย ไกรณรงค์ ซึ่งเป็นบรรดาศักดิ์สุดท้าย

<sup>8</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 20.

<sup>9</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 114.

<sup>10</sup> จุลลดา ภักดีภูมิินทร์, *ปราสาทมิด*(กรุงเทพฯ: ฌบ้านวรรณกรรม, 2544), หน้า 19.

<sup>11</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 20.

<sup>12</sup> เรื่องเดียวกัน, 44.

ที่ได้ครอบครอง<sup>13</sup>

การเปิดตัวในการบรรยายลักษณะดังที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นความสำคัญของสถานที่ในเรื่อง ด้วยรูปลักษณะภายนอกของสิ่งก่อสร้างที่มีความสวยงามและมีเสน่ห์ลึกลับประทับใจ วิจารณ์จนเธออดไม่ได้ต้องเขียนจดหมายไปเล่าให้มารดาฟัง

โดมทอง(...)แลเห็นเป็นสีขาวท่ามกลางแสงจันทร์ตรงไปเองหน้า หนูไม่ทราบจะเปรียบกับอะไรดี แต่สิ่งแรกที่นึกขึ้นมาได้คือภาพปราสาทของเจ้าหญิงนิทราที่มียอดสูงเสียดฟ้า อันเป็นผลงานของวอลท์ดิสนีย์ ซึ่งแม้จะงดงามแต่ก็แฝงไว้ด้วยเวทย์มนต์อย่างน่ากลัว พระจันทร์ลอยตัวเหนือยอดโดมสูงอาบรัศมีให้แลดูเหมือนสีทองจริงๆ และหนูเพิ่งจะรู้ความลึกซึ้งของชื่อโดมทองเดี๋ยวนี้เอง<sup>14</sup>

หอนฤททยา ในเรื่อง*คดีหาสน์ดำ* ของจินตวีร์ วิวัธน์ถูกเรียกในทันทีที่วีรยาตัวละครเอกหญิงของเรื่องมองเห็นตัวอาคารด้วยความรู้สึกหวาดกลัว

ข้างหน้าโน้นคืออาณาบริเวณของสิ่งก่อสร้างชนิดหนึ่งขวางอยู่เต็มซอย เป็นสิ่งก่อสร้างที่ประหลาดที่สุดซึ่งหญิงสาวเคยเห็นมาในชีวิต กำแพงอิฐสีแดงสูงใหญ่กั้นรอบบริเวณสิ่งก่อสร้างเป็นแนวยาวชวนให้คิดถึงเทวสถานโบราณ(...)มีบานประตูใหญ่มึนทึมที่มาปิดสนิททั้งสองบาน(...)สิ่งก่อสร้างที่เห็นเด่นชัดทึมครึ้มปรากฏแก่ตาหล่อนในยามพลบนี้ไม่ผิดจากเสียงวิจารณ์ของเพื่อนๆ ก็จริง แต่วีรยามองดูแล้วครางอยู่ในอกด้วยความรู้สึกที่หนาวเยือกอย่างประหลาดว่า “คดีหาสน์ดำ” ควรจะชื่อนี้มากที่สุดคุณพระคุณเจ้าช่วยลูกด้วยเถอะ<sup>15</sup>

สถานที่ของเรื่องที่มีอาณาบริเวณกว้างปรากฏในนวนิยายเรื่อง*วังไวภูณท์* ของ จินตวีร์ วิวัธน์ เช่นกัน แม้จะไม่ปรากฏลักษณะภายนอกแต่บอกจำนวนชั้นของสถานที่ไว้ในคำบอกเล่าของคุณสุดสายแม่บ้านของวังไวภูณท์และบอกอาณาบริเวณในสายตาของมรยม์รดา

“ห้องคุณมรยม์รดาอยู่ชั้นสองนะคะ ที่นี้มีสามชั้นก็จริง แต่ใช้สอยประโยชน์แค่สองชั้นเท่านั้น ชั้นสามปิดไว้เฉยๆ”<sup>16</sup>

<sup>13</sup> วราภา, *โดมทอง* (กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, 2520), เล่ม 1, หน้า 109.

<sup>14</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 168.

<sup>15</sup> จินตวีร์ วิวัธน์, *คดีหาสน์ดำ* (กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, 2521), เล่ม 1, หน้า 57-58.

<sup>16</sup> จินตวีร์ วิวัธน์, *วังไวภูณท์* (กรุงเทพฯ: โชคชัยเทเวศน์, 2526), เล่ม 1, หน้า 13.

“ เนื้อที่เกินสิบไร่ที่ตั้งอยู่บนเนินเขา มองลงไปเห็นแมกไม้เขียวชอุ่ม ไกลออกไปอีก ทิวเขาหลายลูกสลับซับซ้อนเหมือนปราการหิม่าที่กันวังไวญุณท์ไว้จากความสับสนวุ่นวายของโลกภายนอก “ <sup>17</sup>

จากบทสนทนาระหว่างแม่บ้านกับบรมย์รดาแสดงให้เห็นวังไวญุณท์ที่มีอายุเก่าแก่และบ่งบอกความมีรสนิยมของบรรพบุรุษในการตกแต่งวัง

ตอนที่วังนี้สร้างใหม่ๆ มีสินค้าของนอก(...)เสด็จในกรมโปรดของใหม่อยู่แล้ว ท่านก็เลยตั้งชื่อเป็นว่าเล่น ของที่วางในวังตอนนั้นไม่มีวางขายในเมืองเราหรอก ท่านสั่งจากนอกทั้งนั้น “จ้ะวังไวญุณท์ก็สร้างมานานแล้วนะซีคะ” สว่น้อยผู้่น้อยผู้เดินเหลียวหน้าเหลียวหลังพิศดูสิ่งต่างๆรอบด้านอย่างสนใจ “ตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ห้าเนอะคะ” <sup>18</sup>

ในนวนิยายเรื่อง *เงาเคหาสน์ และวังวาริ* ของโสภี พรรณรายดูแตกต่างไปจากภาพของสถานที่สำคัญแบบเดิมของนวนิยายกอธิคที่เน้นสถานที่ให้ดูยิ่งใหญ่ด้วยขนาดและบริเวณที่กว้างขวาง แต่คงความสำคัญของสถานที่ไว้ในชื่อด้วยการเปิดภาพของสถานที่ในหน้าแรกของบทที่ 1 ในเรื่อง *เงาเคหาสน์* บ้านของตระกูลกษมพงศ์ ที่มีอาคารก่อสร้างที่แตกต่างกันปลูกไว้ในบริเวณรั้วเดียวกัน บ้านศาลาทรงไทยกับตึกยุโรปโบราณ

“ บ้านศาลาทรงไทยและอยู่ริมน้ำ กลิ่นไอความเป็นไทยคงอบอวล หากไม่มีอีกตึกหนึ่งซึ่งอยู่ใกล้ๆกัน ตึกทรงยุโรป อันเป็นอารยธรรมตะวันตก “ <sup>19</sup>

ชื่อของสถานที่บอกให้รู้ถึงตัวอาคารที่มีความลึกลับซ่อนเร้นอยู่ และเพราะคำสั่งห้ามของบรรพบุรุษห้ามแตะต้องตึกยุโรปจึงทำให้ตึกยุโรปกลายเป็นตึกร้าง

“ ตึกทรงยุโรปตั้งเด่นสง่าเป็นตึกสองชั้น ปลูกด้วยอิฐแข็งแบบโบราณสีแดง แลดูแข็งแรงมั่นคง “ <sup>20</sup>

<sup>17</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 14.

<sup>18</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 22-23.

<sup>19</sup> โสภี พรรณราย, *เงาเคหาสน์* (กรุงเทพฯ : รวมสาส์น, 2536), หน้า 1.

<sup>20</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 12.

ในนวนิยายเรื่อง *วังวารี* สถานที่เฉพาะของเรื่องไม่ได้แสดงออกด้วยขนาดความใหญ่โตของตัวอาคารและอายุที่เก่าแก่เท่านั้นแต่แสดงความเป็นสถานที่พิเศษของเรื่องตรงที่เป็นสถานที่ปิดตั้งอยู่บนเกาะส่วนตัวที่มีน้ำล้อมรอบคนภายนอกไม่สามารถเข้าไปได้ถ้าไม่ได้รับอนุญาต จุดหมายของจงจิตต์ น้องสาวของเนตรศิริเขียนเล่าถึงความสวยงามของวังวารีก่อนจะหายตัวไป

" ตั้งอยู่บนเกาะล้อมรอบด้วยผืนน้ำสุดตาบางแห่งเป็นเขาผุดขึ้นกลางน้ำ  
วังวารีอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ เย็นสบาย น้ำสะอาดใส เห็นท้องฟ้าเต็มตาเห็นดวงดาว  
กระจ่างชัด " <sup>21</sup>

" วังวารี คุหาสน์บนเกาะส่วนตัว โดดเด่นด้วยศิลปะก่อสร้างประยุกต์กึ่งยุโรป แม้ก่อสร้างมานาน แต่ได้รับการบูรณะเสมอ ซ่อมแซมตกแต่งให้อยู่ในสภาพงดงาม สมกับที่เลื่องลือ  
สวรรค์บนดินกลางน้ำ" <sup>22</sup>

จะเห็นได้ว่าในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยทุกเรื่องที่น่ามาศึกษา จะนิยมใช้สถานที่ที่มีชื่อเฉพาะและมีอาณาบริเวณกว้าง อยู่ในส่วนที่เป็นสัดส่วนแยกเฉพาะออกจากสังคมภายนอก และสังเกตได้ว่าในสถานที่ทุกเรื่องเจตนาบรรยายให้เห็นภาพของตัวสิ่งก่อสร้างที่มองดูคลุมเครือไม่ชัดเจนเพื่อให้บรรยากาศของความลึกลับของสถานที่ เมื่อปริศนาหมดไปสถานที่ถูกกล่าวถึงในลักษณะที่เปลี่ยนไปด้วย

#### 4.2 นวนิยายกอธิคของไทย : นวนิยายรักพาฝัน

นวนิยายเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่มีความนิยมในหมู่นักอ่านแนวที่ถูกใจผู้อ่านแนวหนึ่งเห็นจะได้แก่แนวโรมานซ์หรือแนวรักที่เน้นโครงเรื่องจบด้วยความสมหวังของตัวละครเอก

ลักษณะเด่นของนวนิยายกอธิคแนวพาฝันคือมีโครงเรื่องที่เน้นการจบแบบสมหวัง (happy ending) ของตัวละครเอกหญิงซึ่งมักมีอายุในช่วงวัย 20 ต้นๆ สำเร็จการศึกษาแล้วเป็นวัยที่มีความสดใส รักอิสระและมีพลังในการแสวงหา เนื่องจากตัวละครตัวนี้มีภูมิหลังคือเป็นเด็กกำพร้าที่สูญเสียบุพการีในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กสู่วัยรุ่น การเปลี่ยนแปลงมีผลต่อพัฒนาการทางอารมณ์และการปรับตัวเข้าสู่สังคมเพราะปกติเด็กจะมีพัฒนาการที่ดีควรจะมีแบบอย่างที่ดีและได้

<sup>21</sup> โสภี พรรณราย, *วังวารี*(กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, 2536), หน้า 12.

<sup>22</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 19.

รับการเรียนรู้จากบุคคลที่ใกล้ชิดกับตนที่สำคัญคือบิดามารดา หากขาดคนใดคนหนึ่งไปทำให้เด็กเกิดความสับสนลังเลเพราะไม่แน่ใจว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด ความไม่มั่นคงทางอารมณ์ของตัวละครในนวนิยายที่จำลองมาจากชีวิตจริงเมื่อประสบกับปัญหาตัวละครจะหลีกเลี่ยงไปสู่สถานที่อื่นที่คิดว่าช่วยให้พ้นจากสภาพที่ก่อให้เกิดความไม่มั่นคงทางอารมณ์และความหวาดกลัว เมื่อสถานที่ที่ตัวละครเลือกเข้าไปอยู่เป็นสถานที่ปิดเมื่อตัวละครประสบกับปัญหาอีก ตัวละครจึงหันมาต่อสู้กับอุปสรรคและความขัดแย้งนั้น

โชติรส ในนวนิยายเรื่องแสงสุรย์ของจินตะหรา ประทับกับอุปสรรคคือความไม่เข้าใจของหม่อมสุรางค์ยาของไอศูรย์ที่คิดว่าเธอเข้าไปอยู่ในวังแสงสุรย์เพื่อทวงสิทธิ์ของยาเธอคืนภายหลังเธอสามารถเอาชนะใจหม่อมสุรางค์ได้สำเร็จและคอยดูแลหม่อมสุรางค์จนทุเลาจากอาการป่วย

ตลอดเวลาเวลาป่วย หม่อมสุรางค์เห็นใจหญิงผู้นี้มากที่สุด ความนิยมเกิดขึ้นทีละน้อยทีละน้อย ละลายความเกลียดชังที่คิดว่า หล่อนมาเพื่ออวดดีจะเรียกร้องแสงสุรย์คืนไป เพราะยาของหล่อนพลาดมาแล้วครั้งหนึ่ง ในที่สุดหม่อมสุรางค์ก็เกิดอารมณ์เวทนาแกมเอ็นดูขึ้นในตัวโชติรส<sup>23</sup>

วิงรองโน โดมทอง ของวราภา สามารถเอาชนะใจของอิศวรได้ในที่สุดเพราะแน่ใจว่าสิ่งที่เขาปรักปรำเธอนั้นไม่ใช่ความจริง

“เวลานี้ฉันก็ละอายแก่ใจมากพออยู่แล้ว ฉันรู้ว่าตัวเองทำกับเลขขนาดไหนและฉันยอมที่จะใช้หนี้แห่งการกระทำนั้น ถ้าเพียงแต่เธอต้องการให้ฉันทำอะไร แม้แต่การคุกเข่าลงสารภาพผิด “<sup>24</sup>

เกล้า่านภาใน หอขวัญ ของอรสา ทศนุต สามารถเอาชนะอุปสรรคคือความแค้นของตัวละครเอกชายและพิสูจนีให้เขาเห็นคุณค่าในตัวเธอจนได้รับความรักตอบแทนในที่สุดเห็นได้จากคำพูดยอมรับผิดของดำ ธำรงค์เดช

“ความผิดของฉันเกิดจากความเข้าใจผิด แต่เดี๋ยวนี้เข้าใจถูกแล้ว ฉันจึงได้แต่คิดเสียใจ”<sup>25</sup>  
อุปสรรคอีกลักษณะหนึ่งคือความเข้าใจผิดของตัวละครเอกหญิงดังเช่น หม่อมเจ้าอุมารังษี

<sup>23</sup> จินตะหรา, *แสงสุรย์*, เล่ม 2, หน้า 192-193.

<sup>24</sup> วราภา, *โดมทอง*, เล่ม 2, หน้า 378.

<sup>25</sup> อรสา ทศนุต, *หอขวัญ*, เล่ม 2, หน้า 324.



ใน*ปราสาทมิด* ของจูลดา ภัคดีภูมินทร์ ที่คิดว่าหมอมะรตรักภักฎญา ทั้งรู้สึกสงสารภักฎญาที่หมอมะรตปิดบังเรื่องภักฎญาไว้

“ ต่อหน้าบุคคลทั้งหลายเขาทำเป็นไม่สนใจใยดี ครั้นเมื่อห่างจากสายตาคนทั้งหลายเขาก็แอบซ่อนแสดงความรัก เพราะเหตุใดเล่าเขาจึงไม่เปิดเผยให้เป็นที่ประจักษ์แก่คนในเคหาสน์ น่าสมเพชภักฎญานักที่ต้องตกอยู่ในฐานะเช่นนี้” <sup>26</sup>

อีกลักษณะหนึ่งของนวนิยายแนวรักคือใช้ความฝังใจหรือความนิยมในวัยเด็กที่แปรเปลี่ยนเป็นความรักในที่สุด เช่นความฝังใจของปานไพลิน ใน*เงาเคหาสน์*ของโสภี พรรณราย เมื่อเดินทางมาทำภารกิจที่บ้านกษมพงศ์ แต่เธอรู้ว่าเธอมาที่หลังรมย์รุจีคู่มั่นของภูววิศ

“ ปานไพลินเจ็บแปลบเล็กน้อย หล่อนรู้ เขาเป็นห่วงเป็นใยคนรัก หล่อนไม่อาจแสดงความนิยมตั้งแต่เล็ก เก็บเขาเป็นเทพบุตรในฝัน มันเป็นฝันของเด็กที่ฝังลึกจนโต” <sup>27</sup>

นอกจากนี้ในนวนิยายแนวรักมักจะให้ตัวละครเอกหญิงต้องตกอยู่ในระหว่างอันตรายเพราะถูกปองร้ายแต่ตัวละครเอกชายมาช่วยเหลือไว้ได้ทัน เช่น ในนวนิยายเรื่อง*ปราสาทมิด* ขณะที่อุมารังษีกำลังตกใจกับการถูกลวงไปตามแผนของแม่แฉ่ม

“คุณภะรต ดิฉันอยู่ที่นี้”เสียงฝีเท้ามากระชั้นถี่ ก้องโสตท่านหญิง อึดใจเดียวร่างสูงทะมึนของเจ้าลอยลม ก็ปรากฏขึ้นในสายเนตร อุมารังษีลืมองค์ วิ่งปราดออกไป พอดีกับภะรตโดดลงมาทันรับร่างแบบบางของท่านหญิงไว้ในอ้อมแขน <sup>28</sup>

ในเรื่อง*แสงสุรย์* ขณะที่โชติรสติดอยู่ในวังแสงสุรย์ที่ตกอยู่ในกองเพลิงอยู่นั้นไอศูรย์ก็กลับมาช่วยเหลือโชติรสไว้ได้ทัน

เขาวิ่งหลักหลบไฟตรงไปยังห้องโชติรสทันที ในตอนนั้นถ้าไอศูรย์จะมีโอกาสสำรวจจิตอันแท้ของตนได้ เขาจะพบความจริงว่าความหวังใยทั้งหมดในขณะนี้ของเขามอบไว้ที่โชติรสโดยสิ้นเชิง <sup>29</sup>

<sup>26</sup> จูลดา ภัคดี ภูมินทร์, *ปราสาทมิด*, หน้า 184.

<sup>27</sup> โสภี พรรณราย, *เงาเคหาสน์*, เล่ม 2, หน้า 9.

<sup>28</sup> จูลดา ภัคดี ภูมินทร์, *ปราสาทมิด*, หน้า 176.

<sup>29</sup> จินตะหรา, *แสงสุรย์*, เล่ม 2, หน้า 356.

นวนิยายแนวนี้ใช้วิธีการคลี่คลายปัญหาของเรื่องโดยกำจัดต้นเหตุคือฝ่ายร้ายให้มีอันเป็นไปเช่น เสียชีวิต เสียสติ หรือให้สำนักตัวกลายเป็นคนดี เช่น ในนวนิยายเรื่อง *วังไวภูณท์* หลังจากบุรินทร์ตาย พระวงดาวถูกจับ เธอจึงเปิดเผยเหตุผลบุรินทร์และเธอทำลงไปเพราะหวังประโยชน์จากกองมรดกของท่านหญิงไฉ่แทนรมย์รดา

“ตามแผนของเรา คุณจะต้องเป็นบ้า รมย์รดา! บ้าอย่างไม่มีทางรักษาให้หายขาดได้ เราพยายามทำให้ทุกคนคิดว่าคุณเป็นบ้า ทุกคนเลย ไม่เว้นแม้กระทั่งตัวของคุณเอง!”<sup>30</sup>

ในตอนจบของนวนิยายกอธิคแนวพาฝันนี้จะจบเรื่องด้วยการย้ำว่า สิ่งที่เป็นปริศนาภายในสถานที่ได้ถูกขจัดไปจนหมดสิ้นแล้ว เช่นในนวนิยายเรื่อง *ปราสาทมิด* ภายหลังจากที่หมอภะรตแต่งงานกับอุมารังษีแล้วเรื่องก็จบลงด้วยข้อความที่บอกถึงสถานที่ว่า

“ปราสาทมิด, ขณะนี้รุ่งโรจน์ขึ้นแล้ว รุ่งโรจน์ประดุจดวงใจของนายแพทย์หนุ่มเจ้าของเคหาสน์ตลอดจนบุคคลผู้อยู่ใต้ใบบุญ และวิญญาณทุกดวงที่ผูกพันอยู่กับมัน”<sup>31</sup>

การจบเรื่องในนวนิยายเรื่อง *คฤหาสน์ดำ* จากคำพูดของวีรยานนอกจากจะบอกความรู้สึกของเธอแล้วทั้งบอกให้รู้ว่าทั้งวีรยาและพระลบจะไม่ลืมคุณภรรยาเก่าที่ตายจากไป

“ถึงคุณจะไปจากหอนฤพยาแล้ว แต่คุณก็ไม่เคยไปจากความทรงจำของเราเลยคะ คุณแฉ่งน้อย โดยเฉพาะคุณพระลบ ดิฉันเชื่อมั่นว่าคุณยังคงอยู่กับเขาเสมอ ณ ที่ใดที่หนึ่งตรงมุมลึกที่สุดของหัวใจ และดิฉันก็ยินดีอย่างแท้จริงที่คุณยังอยู่ที่นั่นคะ คุณแฉ่งน้อย ยินดีที่คุณยังอยู่ในหัวใจของเราทั้งสองคนต่อไปนานเท่านาน”<sup>32</sup>

เมื่อพิจารณาจากตอนจบของเรื่องแล้ว หากจะถามว่าเหตุใดนวนิยายแนวนี้จึงได้รับความนิยมจากผู้อ่านที่เป็นสตรี คำตอบก็คือความมีเสน่ห์ที่อยู่ตรงที่นำนวนิยายแนวรักมารวมเข้ากับ ความสยองขวัญและการผจญภัย และสุดท้ายเมื่อผู้อ่านอ่านจบแล้วรู้สึกเป็นสุขนั่นเอง

<sup>30</sup> จินตวีร์ วิวัธน์, *วังไวภูณท์*, เล่ม 2, หน้า 819.

<sup>31</sup> จุลลดา ภักดีภูมินทร์, *ปราสาทมิด*, หน้า 373.

<sup>32</sup> จินตวีร์ วิวัธน์, *คฤหาสน์ดำ*, เล่ม 2, หน้า 429.

### 4.3 แนวคิดในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทย

นอกจากความต้องการขั้นพื้นฐานหรือปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิตของมนุษย์ อันได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรคแล้ว มนุษย์ยังต้องการการดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมเพราะต้องการให้ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและต่างก็ต้องการสังคมที่มีแต่ความสงบสุข

แม้นวนิยายไทยจะเน้นเรื่องราวของเรื่องในลักษณะของนวนิยายรักในแนวพาฝันดังที่กล่าวมาแล้วในหัวข้อข้างต้น ได้สะท้อนให้ผู้อ่านเห็นถึงคุณค่าในเชิงสังคมว่าหากมนุษย์ต้องการให้สังคมเป็นสังคมที่มีแต่ความสงบสุขนั้นจำเป็นต้องอาศัยกรอบที่สังคมช่วยกันกำหนดขึ้นจากความเชื่อในเรื่องความดี ความชั่ว เพื่อควบคุมการดำเนินชีวิตที่มนุษย์เป็นผู้เลือก และนวนิยายได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับมนุษย์ไว้ในสามลักษณะ คือ คุณค่าของมนุษย์อยู่ที่ความดีงาม การดำเนินชีวิตที่ผิดพลาดเพราะกิเลสตัณหาและคุณค่าของผู้หญิงอยู่ที่ความเป็นกุลสตรี

#### 4.3.1 แนวคิดเรื่องคุณค่าของมนุษย์อยู่ที่ความดีงาม

การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคมนอกจากจะมีการออกกฎระเบียบและข้อกำหนดออกมาปกครองและควบคุมคนในสังคมแล้ว สังคมยังใช้วิธีการหรือแนวทางปฏิบัติที่สืบทอดต่อกันมาอันได้แก่จารีตขนบธรรมเนียมและประเพณีที่แตกต่างกันไปตามค่านิยมและความเชื่อของบุคคลในสังคม

ในสังคมไทยมีค่านิยมในการมองคุณค่าของมนุษย์อยู่ที่ความดีงามและค่านิยมนี้กลายเป็นแนวทางปฏิบัติของบุคคล สะท้อนให้เห็นจากตัวละครเอกหญิงที่มักจะมีจิตใจอ่อนโยนมีความรู้สึกเห็นใจและสงสารตัวละครที่เสียสติมากกว่าความรู้สึกหวาดกลัว เช่นในเรื่อง *ปราสาทมิด* ของ จุลลดา ภักดีภูมินทร์ อุมารังษีรู้สึกสงสารมารดาที่เสียสติของหมอภะระตแทนที่จะรู้สึกหวาดกลัว

อนิจจา...ใครหนอ ช่างน่าสงสารเสียเหลือเกิน ความเสียใจของหล่อนคงใหญ่หลวงเกินกว่าที่จิตใจของหล่อนจะทนทานได้ ความเห็นอกเห็นใจบังเกิดขึ้นในพระทัยอันอ่อนโยนของอุมารังษี แม่หญิงผู้นำเวทนา หล่อนต้องถูกทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยวเพราะกรรมของหล่อน หล่อนคงต้องว่าเหว่เปลี่ยวเปล่าและทรมาณจิตใจไม่ใช่น้อย จึงได้กรี๊ดร้องขึ้นในยามดึกกราวกับได้รับความเจ็บปวดแสนสาหัสชะนั้น<sup>33</sup>

<sup>33</sup> จุลลดา ภักดีภูมินทร์, *ปราสาทมิด*, หน้า 55.

เมื่อเรื่องเปิดเผยตัวละครเหล่านี้เป็นตัวละครที่ถูกกระทำจนเสียชีวิตหรือถูกขังไว้จนตาย จากผู้ใกล้ชิดที่ละเลยความดีงามเพราะคิดว่าภายหลังกำจัดศัตรูแล้วตนจะสมหวัง เช่นคุณหญิง สรรักษ์ ไกรณรงค์ ในเรื่อง *โดมทอง* ของวราภา กักขังน้องสาวไว้บนยอดโดมเพราะความแค้น

“ท่านผู้หญิงเกลียดคุณพลับพลึงซึ่งเป็นน้องสาวแท้ของท่านเองก็เพราะว่า ท่านเจ้าพระยา รักคุณพลับพลึงรักด้วยความรักอย่างที่คุณชายจะพึงซื้อสัตย์ต่อยอดหญิงคนเดียวของเขา ไม่ใช่เพราะการแต่งงานที่ผู้ใหญ่เห็นว่าเหมาะสมและจัดให้มีขึ้นโดยไม่คำนึงถึงจิตใจคนอื่น”<sup>34</sup>

คุณหญิงขังน้องสาวไว้เพราะคิดว่าเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะแยกน้องสาวของเธอให้พ้นจากการเป็นศัตรูหัวใจของเธอ แต่การณ์ไม่เป็นไปอย่างที่คาดหมาย พระยาสรรักษ์ ไกรณรงค์หมานเมิน กับเธอจนตายจากกันเพราะตรอมใจที่คุณพลับพลึงคนรักหายไป ในนวนิยายแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ผู้กระทำชั่วได้รับภายหลังคือความทุกข์ใจคุณหญิงต้องอยู่อย่างหวาดระแวงไปตลอดชีวิตเพราะกลัวว่าใครจะรู้ความจริงข้อนี้

นันทินีใน *คฤหาสน์ดำ* ของจินตวีร์ วิวัธน์ หลอกพี่สาวไปขังไว้ในห้องลับใต้หอ หฤทยาเพราะตนเองหลงรักพี่ชายคิดว่าเมื่อสิ้นพี่สาวเธอจะสามารถเอาชนะใจพระลพพี่ชายได้ เธอจึงหลอกวีรยาไปขังไว้อีกคน หลังจากที่พระลพไปช่วยเหลือวีรยาและบอกให้วีรยารู้ว่าเขาดีว่านันทินีรู้สึกอย่างไรกับเขา

“ไม่ใช่แแปวหรอก วีรยา เธอนั่นแหละที่จะหมดลมหายใจอยู่ในอุโมงค์นี้คนเดียว!”

ขาดคำของหล่อน วีรยาก็ตัดสินเสียงประตูกระแทกปิดดั่งปัง<sup>35</sup>

“เขาเชื่อว่าเมื่อกำจัดน้อยออกไปได้ ผมจะหนีไปหาเขาให้เป็นแม่เลี้ยงของเฟิร์ลแต่ผมยังรอคอยน้อยอยู่ตลอดเวลา นั้นเขาจึงหงุดหงิดใจมาก”<sup>36</sup>

หม่อมสุภาวงศ์ใน *แสงสุริย* ของจินตหราที่หันหลังให้ความดีแล้วใช้เล่ห์หลอกโชติช่วงย่าของโชติรสซึ่งเป็นเพื่อนเพื่อจะได้เป็นเจ้าของวังแสงสุริยแทนในงานวันสวมหน้ากาก ความเจ้าเล่ห์ของหม่อมสุภาวงศ์ถูกบอกเล่าโดยไม่ได้ตั้งใจของย่าเมื่อโชติรสบอกย่าว่าเธอเป็นเพียงคู่หมั้นจอมปลอมของไอศูริยเท่านั้น

<sup>34</sup> วราภา, *โดมทอง*, เล่ม 2, หน้า 134.

<sup>35</sup> จินตวีร์ วิวัธน์, *คฤหาสน์ดำ*, เล่ม 2, หน้า 299.

<sup>36</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 408.

“ของเก็ก็เป็นของจริงได้ ดีกว่าการตลบโฉบวยโอกาสของคนอื่นๆอีกนะเจ้า”<sup>37</sup>

แต่ในที่สุดหม่อมสุภาวงศ์ไม่มีความสุขตลอดชีวิตเพราะรู้สึกว่สิ่งที่เธอทำลงไปเป็นสิ่งผิดสุดท้ายในยามชราหม่อมสุภาวงศ์ยอมไปหาเพื่อนเก่าเพื่อปรับความเข้าใจ

ในขณะที่กัญญาตัวละครใน*ปราสาทมิด*ของจุลลดา ภักดีภูมินทร์รู้ว่แม่แ่มอำคัยมือของแม่ทิพผู้เสียสติทำร้ายอุมารังษี

“อย่าพูดอีกเป็นอันขาด คุณไม่ต้องยุ่งอะไรทั้งนั้น ดิฉันรู้ว่เมื่อคืนนางอุมารังษีได้ยินเสียงจากที่โน่น อย่างไรๆมันก็คงอยากรู้อยากเห็น ดิฉันจะให้เจ้าชดพามันไป ที่นี้ใครก็จะช่วยไม่ได้ ลงได้ตกอยู่ในอุ้งมือท่านละก็ ถ้าไม่ตายก็คงยับเยินเสียโฉม” นางแสะยะยิ้มอย่างพอใจ ในขณะที่กัญญาปิดหน้าด้วยความสยดสยอง<sup>38</sup>

แม้รู้สึกผิดเธอก็ยอมให้อำนาจฝ่ายต่ำชนะ ปล่อยให้ทุกอย่างเป็นไปตามแผนการที่วางไว้ มโนธรรมได้ผ่านเข้าไปในจิตใจของกัญญาแวบหนึ่ง หญิงสาวผุดลุกขึ้นผวาตามนางแ่มออกไปทันที แต่ทันใดนั้น ก่อนที่อำนาจฝ่ายสูงจะชนะจิตใจอ่อนแอของกัญญาโดยสิ้นเชิง เสียงกระซิบห้ามก็ดังมาจากอำนาจฝ่ายต่ำ หล่อนจะไปห้ามทำไม หล่อนทนดูภะรตรักกับผู้หญิงอื่นต่อหน้าต่อตาได้หรือ<sup>39</sup>

ในขณะที่ตัวละครฝ่ายร้ายไม่สามารถเอาชนะใจตนเองได้ นวนิยายเรื่อง*โดมทอง* วิจรรองได้พบกับพิชย์คนรักเก่าแล้วเขาแสดงท่าทางอาลัยอาวรณ์เธออยู่ คำพูดของเธอที่บอกแก่อุษาแสดงให้เห็นว่เธอจำต้องตัดใจจากพิชย์เพื่อเห็นแก่ความถูกต้อง

“ช่วยสวดมนต์ให้ดิฉันบ้าง อธิษฐานให้ฉันเป็นคนดี อย่าได้มีจิตใจชั่วร้ายจนกระทั่งมองเห็นกงจักรเป็นดอกบัวไปเสียก่อนที่ทุกอย่างจะจบสิ้น ดิฉันขอคุณอุษาเท่านั้นแหละค่ะ”<sup>40</sup>

ความดีงามในลักษณะดังกล่าวแม้ไม่ใช่เรื่องของศาสนาแต่เป็นศีลธรรมที่มีอยู่ในจิตสำนึกของมนุษย์ผู้มีเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันและช่วยเมื่ออยู่ในวิสัยที่พอจะช่วยเหลือได้ แม้การกระทำของตัวละครในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันจะดูไม่ยิ่งใหญ่จนส่งผลต่อส่วนรวมชัดเจน

<sup>37</sup> จินตะหรา, *แสงสุรย์*, หน้า 194.

<sup>38</sup> จุลลดา ภักดีภูมินทร์, *ปราสาทมิด*, หน้า 51.

<sup>39</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 52.

<sup>40</sup> วราภา, *โดมทอง*, หน้า 465.

แต่สะท้อนให้เห็นความตึงเครียดทางด้านจิตใจของมนุษย์ที่ตัวละครเอกโดยเฉพาะฝ่ายหญิงยึดเป็นสรณะในขณะที่ตัวละครเอกฝ่ายชายหลายเรื่องเช่น *โดมทอง* และ *ห่อขวัญ* ที่ยึดเอาความแค้นมากกว่าความถูกต้อง

#### 4.3.2 แนวคิดเรื่องการดำเนินชีวิตที่ผิดพลาดเพราะกิเลสตัณหา

แนวคิดเกี่ยวกับผลเสียจากการดำเนินชีวิตที่ผิดพลาดเพราะกิเลสตัณหา ปรารถนาในทรัพย์สินเงินทองซึ่งเป็นสิ่งไม่จีรังยั่งยืนและดินร่นไขว่คว้าเพื่อยึดสิ่งนั้นมาเป็นของตน ทำให้จิตใจขาดความสงบสุข ขณะที่สมหวังก็มีความสุขเมื่อผิดหวังก็เกิดความเสียใจตามมา

ดังเช่นตริกาตัวละครใน *แสงสุรย์* ของจินตะหรา หญิงสาวที่ทะเลาะทแยงเพราะถูกอบรมเลี้ยงดูจากหม่อมอำภามารดาของไอศูรย์ เธอจึงปรารถนาที่จะเป็นนายหญิงคนต่อไปของวังแสงสุรย์แต่เมื่อไอศูรย์คู่หมั้นเจียบหายไปกับสงครามเกาหลีในที่สุดตริกาไม่รีรอที่จะหมั้นกับภาสวรรค์น้องชายฝาแฝดของไอศูรย์เพราะเขาเป็นทายาทคนใหม่แทน เมื่อไอศูรย์กลับมาทุกคนคิดว่าเรื่องจะออกมาในรูปการณ์ใด

"คนเหล่านี้ได้เคยคิดกันแล้วว่า คุณดาวจะทำอะไรเมื่อคุณต้องกลับมากลับไปคืนดีกับคุณต้อง ถอนหมั้นคุณต้องเสียเงินหรือ ปล่อยเลยตามเลย ยอมเป็นน้องสะใภ้ของคุณต้องเสียทุกคนได้แต่คาดคิด" <sup>41</sup>

เพราะความรักตริกาจึงทำให้ภาสวรรค์วางแผนฆ่าพี่ชายและสวมรอยเป็นไอศูรย์แทน เมื่อความลับถูกเปิดเผย ตริกายื่นคำขาดให้เขาจัดการกับหม่อมสุรางค์ย่าที่รักเขามากที่สุด เพื่อจะได้ครอบครองแสงสุรย์ร่วมกัน ความทะเลาะทแยงจนลืมคุณธรรมและความถูกต้องของตริกาทำให้เธอเสียใจมากเมื่อทุกอย่างล้มเหลวเธอจึงเผาวังแสงสุรย์สิ่งที่เธอปรารถนาครอบครองพร้อมทั้งยอมตาย

"ฉันรักแสงสุรย์...ฉันจะไม่...ฉันจะไม่ทิ้งแสงสุรย์ไป...เราจะมอดม้วยไปพร้อมกัน...เธอด้วย...โชติรส...เธอก็ต้องการแสงสุรย์...เสียงรถดับเพลิงกำลังมา...ลาก่อนนะ..ฉันยังมีงานที่ต้องทำอีก...ห้องชุดน้ำเงินปราศจากราศี ฉันจะต้องเข้าไปอยู่ในห้องนั้น... ห้องที่ฉันปรารถนามาตั้งแต่เด็ก...ว่าจะได้ครอบครอง ลาก่อน...ฉันจะไปอยู่ที่ห้องนั้น" <sup>42</sup>

<sup>41</sup> จินตะหรา, *แสงสุรย์*, เล่ม 1, หน้า 46.

<sup>42</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 349.

แสงแขผู้ยึดติดกับสิ่งนอกกายคือ ต้องการเปลี่ยนฐานะจากที่เป็นเพียงคนที่ถูกเลี้ยงดูอย่าง ญาติหวังแต่งงานกับอดีตศูว์เพื่อครอบครองโดมทองในนวนิยายเรื่อง *โดมทอง* ของวราภา มองความ รักของพี่สาวกับชายที่เป็นเพียงลูกคนใช้เก่าในบ้านเป็นเรื่องน่าละอายจึงปรารถนาที่จะผลักดัน ตนเองให้มีสภาพที่ดีกว่า

“ทุกอย่างที่ฉันทำที่มีแต่คอยห้ามปรามขัดขวาง ชี้ขาดตาขาวไปเสียทุกอย่าง ฉันจะบอก ให้นะพี่นะ เกิดมาเป็นคนที่ถ้าไม่เลี้ยงบ้างก็ไม่เจริญหรอก อย่างดีก็เป็นข้าเขาไปจน ตลอดชีวิต”<sup>43</sup>

เมื่อความมุ่งมั่นของเธอไม่สำเร็จ เธอจึงเดินลงทะเลไปเพราะความผิดหวัง

ภาพที่แสดงในนวนิยายแสดงให้เห็นว่าการดิ้นรนเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ เป็นของนอกกาย ของตัวละคร ไม่ได้ทำให้ทุกคนพบกับความสุขที่แท้จริงของชีวิตเช่น ตริกาใน *แสงสุริย* ของจินตะหรา และแสงแขใน *โดมทอง* ของวราภา เมื่อล้มเหลวตัวละครเหล่านี้จึงเลือกที่จะตายเพราะไม่อาจทนดู สิ่งที่ตนปรารถนาตกเป็นของคนอื่นซึ่งไม่เคยดิ้นรนอยากได้อย่างที่ตนพยายาม

#### 4.3.3 แนวคิดเรื่องคุณค่าของผู้หญิงอยู่ที่ความเป็นกุลสตรี

ในนวนิยายที่มีตัวละครที่แสดงบทบาทด้านเดียวดีหรือร้ายเพียงอย่างเดียว แสดงให้เห็น แนวคิดเรื่องคุณค่าของผู้หญิงอยู่ที่ความเป็นกุลสตรีตามที่สังคมกำหนดและมีลักษณะที่ผู้ชายพึง พอใจคือได้รับการอบรมให้เป็นกุลสตรีสงบเสถียรและมีความสามารถทางด้านการเรือนโดยเฉพาะ การรักษานวลสงวนตัวเพราะหากขาดคุณสมบัติในข้อนี้ไปผู้หญิงจะถูกมองว่าไร้ค่า

นวนิยายเรื่อง *หอยขุวิญ* ของอรสา ทศนุต ขณะที่เก้านภากำลังยื่นคุยในที่มืดกับลุงชม ผู้มาส่งข่าวของบิดา สร้อยทิพย์มาเห็นเข้าพอดี ในคำพูดของเธอแสดงให้เห็นว่าการยื่นคุยในช่วง เวลานั้นไม่เหมาะสมและอาจทำให้คนคิดไปในทางไม่ดีได้

“ขอโทษนะ ฉันไม่ทราบว่าคุณแอบนัดผู้ชายมาคุยกันในสวน ไม่ได้ตั้งใจมาขัดจังหวะ จริงๆ”<sup>44</sup>

อุมารังษีแสดงความอึดอัดเมื่ออยู่ใกล้ชิดกับภะรตนอกจากเป็นเพราะเข้าใจผิด ในความสัมพันธ์ระหว่างหมอกะรตกับภักฎญาแล้ว ยังแสดงให้เห็นถึงการรักษานวลสงวนตัวอันเป็น ลักษณะนิสัยที่ผู้หญิงควรมี

<sup>43</sup> วราภา, *โดมทอง*, เล่ม 1, หน้า 175.

<sup>44</sup> อรสา ทศนุต, *หอยขุวิญ*, เล่ม 1, หน้า 490.

" เธอรู้องค์ว่าไม่ควรสนิทสนมกับเขาให้มากเกินไปนัก เพราะดวงตา 2 คู่คอยจับจ้องอยู่ อย่างก็ตักกันหวงแหนอยู่ในที่ อุมารังษีไม่ใช่หญิงถือดีเอาชนะในทางผิด ทรงเป็นกุลสตรี ที่ไว้ใจอย่างยิ่งยวดในเรื่องเหล่านี้และไม่ประสงค์จะให้เป็นที่ว่าร้ายของคนบุคคลอื่น " <sup>45</sup>

ในขณะที่นวนิยายเรื่องแสงสุริยของจินตะหรา ตัวละครที่ชื่อตริกาผู้มีจิตใจโลเลและไม่รัก นวลสงวนตัว ย่อมมีความสัมพันธ์กับภาสวรก่อนแต่งงานเพื่อผูกมัดเขาไว้ จากถ้อยคำดำเนินของ หม่อมสุภาวงศ์แสดงให้เห็นว่าการกระทำของเธอเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

"ก็เดี๋ยวนี้หล่อนไม่ได้กำลังจะมีลูกอยู่ดอกหรือแม่ตีลังกาหล่อนเอาหน้าไปไว้ที่ไหนละ เออ ผู้หญิงสมัยนี้แปลก ทำตัวเองแล้วมาร้องปาวๆ ใครจะช่วยหล่อนได้" <sup>46</sup>

การให้ความสำคัญกับเรื่องพรหมจารีของผู้หญิงนี้ทำให้ตัวละครฝ่ายร้ายพยายามทำลาย ตัวละครเอกหญิงด้วยการส่งคนไปขูดเพื่อทำลายให้ตัวละครเอกมีมลทิน เช่นในเรื่อง *หอขวัญ* ของ อรสา ทศนุด พนอจันทร์อาสะใภ้ให้นายชมคนสวนขูดเกล้า่านภา

เจ้าชมเองก็กำลังใช้ความคิดอย่างหนัก คุณพนอจันทร์สั่งให้มันจัดการกับหญิงสาวได้ ทุกอย่างตามที่มันปรารถนาและคนอย่างมันมีจะมีอะไรที่ต้องการมากไปกว่าเรือนว่างอัน โสภภาพของนายสาวอีกเป็นไม่ได้ นายหญิงสร้อยทิพย์ว่าสวยแล้วก็ยังสู้นายหญิงคนนี้ได้ ทั้งสวยทั้งร่ำรวย ขึ้นมันปล่อยไปก็โง่เท่านั้น <sup>47</sup>

อุมารังษีถูกลองออกไปกลางป่าตามแผนการของแม่แหม่มเพื่อหวังทำร้ายในลักษณะเดียวกันนี้ในนวนิยายเรื่อง *ปราสาทมิด*ของจุลลดา ภักดีภูมินทร์

"อุมารังษีหันขวับมาทางนายชด ท่าทางของเขาทำให้ตกพระทัยอย่างยิ่ง สีหน้าของนายชด เข้มเกรี้ยว ปากแสดะยิ้มอย่างน่าเกลียดน่ากลัว เขาก้าวเข้ามาหาเธอช้าๆ ท่านหญิง ถอยพระบาทหนี เนตรต่างามเบิกกว้างด้วยความหวาดหวั่น" <sup>48</sup>

<sup>45</sup> จุลลดา ภักดี ภูมินทร์, *ปราสาทมิด*, หน้า 33.

<sup>46</sup> อรสา ทศนุด, *หอขวัญ*, หน้า 25.

<sup>47</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 267.

<sup>48</sup> จุลลดา ภักดี ภูมินทร์, *ปราสาทมิด*, หน้า 174.



แม้ผู้หญิงไทยในยุคปัจจุบันสามารถประกอบอาชีพและความสามารถในหลายๆด้านเทียบเท่าผู้ชายแต่สังคมยังต้องการให้ผู้หญิงได้รับการอบรมและเลี้ยงดูเพื่อให้ผู้หญิงมีคุณสมบัติที่เพียบพร้อมทั้งกายและใจเพื่อทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ทั้งการเป็นบุตร ภรรยาและมารดาที่ดีของครอบครัว

#### 4.4 การสร้างตัวละคร

นวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยทุกเรื่องที่น่ามาวิจัยนิยมสร้างตัวละครที่มีบทบาทคงที่หรือมีลักษณะไม่ซับซ้อนทำให้ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครได้ไม่ยากนัก เพื่อให้เห็นภาพของความเป็นคนดีและคนเลวชัดเจน ผู้ประพันธ์จำเป็นต้องสร้างตัวละครแบบด้านเดียว

โดยกำหนดให้ตัวละครแต่ละฝ่ายแสดงบทบาทของตนอย่างเต็มที่เพื่อได้ภาพของความตรงกันข้ามชัดเจน ในที่นี้ผู้วิจัยขอเรียกตัวละครทั้งสองฝ่ายว่าตัวละครฝ่ายดีกับตัวละครฝ่ายร้าย โดยตัวละครเอกจะเป็นตัวละครฝ่ายดีที่ต้องอดทนที่จะเป็นคนดี ตัวละครฝ่ายร้ายเป็นฝ่ายพยายามสร้างเหตุการณ์ร้ายๆเพื่อขัดขวางการกระทำของตัวละครฝ่ายดี และตัวละครทั้งสองฝ่ายต่างต่างก็ทำหน้าที่ของตนไปจนกระทั่งจบเรื่อง

##### 4.4.1 ตัวละครฝ่ายดี

ตัวละครเอกแทบทุกเรื่องในนวนิยายที่น่ามาศึกษาอดทนอดกลั้นต่อความยากลำบากโดยไม่ตอบโต้การกระทำของฝ่ายร้ายตลอดทั้งเรื่องเพื่อรักษาภาพพจน์ของความเป็นคนดี จนบางครั้งผู้อ่านรู้สึกอึดอัดใจที่เห็นตัวละครเอกมีลักษณะเหมือนเป็นคนโง่ กลวิธีนี้เป็นกลวิธีหนึ่งที่ผู้ประพันธ์นิยมใช้ในนวนิยายพาฝันเพื่อดึงผู้อ่านให้รู้สึกเห็นใจตัวละครฝ่ายดีที่ต้องถูกทำร้ายซ้ำๆ แต่ในตอนจบเรื่องนวนิยายได้แสดงให้เห็นการตอบแทนการอดทนต่อความยากลำบากของตัวละครนี้ด้วยความสุขและสมหวัง

ตัวละครที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่องคือตัวละครเอกหญิง นอกจากจะเป็นตัวละครที่รักษาภาพพจน์ของการเป็นตัวละครฝ่ายดีแล้วยังเป็นตัวละครที่ถูกใจผู้อ่านตรงที่เป็นตัวละครที่มีบุคลิกลักษณะของความเป็นคนช่างสังเกตฉลาดมีสติและทันคน ด้วยบุคลิกลักษณะดังกล่าวทำให้ตัวละครตัวนี้สามารถเอาตัวรอดได้เสมอทุกสถานการณ์

รมย์ลดาในวังไวภูณศ ของจินตวีร์ วิวัธน์ แสดงความกล้าหาญที่จะใช้มีดปกผลไม้ป้องกันตนเองเพื่อทดสอบว่าสิ่งที่กำลังเห็นอยู่นั้นเป็นปีศาจหรือคน

“โดยไม่ได้ตั้งใจแม้แต่หน่อย มือขวาที่ไหล่หลังตลอดเวลาของเจ้าหล่อนยื่นออกมาทันที มีดแหลมอวดคมขวับของมันเห็นถนัดในแสงสลัว รมย์รดายังไม่รู้สึกตัวด้วยซ้ำในขณะที่เลือกแทงออกไปเต็มเหนี่ยว”<sup>49</sup>

ใน*คหุทสาสน์ดำ* ของจินตวีร์ วิวัธน์ เมื่อวีรยาสั่งเกณฑ์ว่ามีพิรุณเธอจึงใช้ความกล้าหาญติดตามดูสิ่งที่ผิดปกตินั้นทันที

“ดวงตาของวีรยาเป็นประกายขึ้น เมื่อมองเห็นหน้าต่างบานหนึ่งอยู่ไม่ห่างออกไปถึงแม้มันจะปิดสนิทแน่นหนาแสดงว่าไม่ได้เปิดมานาน แต่หล่อนก็ต้องเปิดมันไว้ในวินาทีนั้นให้ได้เท่าไรเท่าความคิด วีรยาปราดไปที่นั่นทันที”<sup>50</sup>

เพราะความกล้าหาญของรมย์รดาตัวละครเอกหญิงใน*วังไวภูณศ* ทำให้ฝ่ายร้ายใช้วิธีที่รุนแรงมากขึ้นโดยมุ่งร้ายถึงกับเอาชีวิตจากแต่เดิมที่ฝ่ายร้ายต้องการเพียงหลอกให้รมย์รดาเสียสติ

“ร่างใหญ่โตนั้นกระโดดเข้ารวดเร็วผิดกับความหนาของเรือนร่าง มือทั้งสองกางออกคว้ารมย์รดาไว้อย่างถนัดถนี่และอย่างไม่มีวันปล่อยให้หลุดรอดไปได้อีกเป็นอันขาด”<sup>51</sup>

ปกติในนวนิยายแนวพาฝัน ขณะที่ตัวละครเอกหญิงกำลังจมนมหรือตกอยู่ในอันตรายอยู่นั้นตัวละครเอกชายจะมาช่วยทันหรือมีคนเห็นใจและให้ความช่วยเหลือ ในเรื่องนี้ผู้ประพันธ์จะให้ความบังเอิญกับลักษณะเหนือธรรมชาติเข้ามาช่วยเหลือ เมื่อท่านหญิงวิไลลักษมีปรากฏกายให้บุรินทร์เห็นขณะที่เขากำลังบีบคอรมย์รดา

คนธรรมดาจะยืนทรงกายอยู่บนขอบหน้าต่างสูง ซึ่งข้างนอกไม่มีกั้นสาดได้อย่างไร? รวากับตอบคำถามในใจของหล่อน ร่างอรรชชยับเคลื่อนไหวซ้าๆ กลิ่นรยรินของกุหลาบสดดูเหมือนจะอบอวลออกมาจากร่างนี้เอง เมื่อร่างนั้นชยับถอยออกห่าง กลิ่นหอมก็โรยราจางเจือไปพร้อมๆกัน<sup>52</sup>

<sup>49</sup> จินตวีร์ วิวัธน์, *วังไวภูณศ*, เล่ม 1, หน้า 166.

<sup>50</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 18.

<sup>51</sup> จินตวีร์ วิวัธน์, *วังไวภูณศ*, เล่ม 2, หน้า 797.

<sup>52</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 803.

ในนวนิยายเรื่อง*ศุภมาสร์ดำ* ความเป็นคนดีของมรยมร์ดาทำให้เธอรู้สึกเสียใจที่ไว้ใจนันทินี จนถูกหลอกเข้าไปขังในห้องใต้หอ

"หล่อนรู้แล้วว่าอะไรเป็นอะไรนี่ไม่ถึงเลยว่าจะแพ้นคนได้ง่ายดายถึงขนาดนี้ นันทินี คัมภีร์ ญาณ....ในที่สุดก็เผยธาตุแท้ออกมาให้เห็นอย่างคาดไม่ถึงเลยว่าภายใต้สีหน้าชื่อๆท่าทาง ชื่อายนั้น ซ่อนแผนการยกย่อนร้ายกาจเอาไว้อย่างมิดมั้นเหลือเกิน" <sup>53</sup>

คุณแ่งน้อยภรรยาเก่าของพระลพช่วยตลใจให้เขากลับมาช่วยวีรยาได้ทันท่วงที

"วีรยา คืบที่แ่งน้อยไปหาที่กรุงเทพฯ ผมคิดว่าฝันไป แต่รูปร่างหน้าตาของเขาเท่าที่เห็นมัน ชัดเจนเสียจนผมไม่คิดว่าเป็นความฝัน ก็เลยสังหรณ์ประหลาดและรีบวิ่งรถกลับบ้านทันที ไม่นึกว่าจะมาทันเวลา" <sup>54</sup>

คำพูดของพระลพบอกให้รู้ว่า ขณะที่วีรยาถูกนันทินีลวงเข้าไปในห้องลับใต้หอ นั้นเฟิร์ล ลูกสาวของพระลพบังเอิญเห็นเหตุการณ์ในขณะนั้นด้วย

"นี่ใครครับ วีรยาผู้ช่วยเหลือที่คุณไม่รู้ตัว อะไรจะเกิดขึ้นถ้าเฟิร์ลไม่แอบเห็นคุณกับนันทินีใน คืบนี้?" <sup>55</sup>

ในการนำเสนอตัวละครฝ่ายดีนั้นนวนิยายแสดงให้เห็นว่า บางครั้งตัวละครฝ่ายดีก็มีข้อบกพร่องบ้าง เมื่อมีเหตุการณ์ที่ทำให้ตัวละครเอกทั้งสองฝ่ายต้องทำผิดไปจากสิ่งที่สังคมเห็นว่าเป็นดีแล้วผู้ประพันธ์จะใช้เหตุการณ์ สถานการณ์หรือหาเหตุผลมาอธิบายการกระทำเพื่อรักษาภาพของตัวละครฝ่ายดีไว้

ใน*ปราสาทมิด* คำพูดของพันธุสุรย์เด็กในบ้านที่ถูกไล่ออกไป เปิดเผยมการแต่งงานของหมอมะรตกับคุณประวิญว่าเป็นเพราะความต้องการของเจ้าคุณพ่อบิดาของหมอมะรตที่ต้องการตอบแทนบุญคุณของเทศาที่ช่วยพรวกแม่ทัพคืนมาจากคุณเทพลำเริง

"ทางฝ่ายเทศาฯ นราธิวาสเจ้าคุณพ่อเคยลั่นปากไว้ว่าเพื่อตอบแทนความจงรักภักดีของ แกต่อเจ้าคุณพ่อ ฉะนั้นถ้าขออะไรไม่เหลือปากว่าแรง จะให้แกทุกอย่าง แกขอให้ลูกสาวของแกแต่งงานกับลูกชายเจ้าคุณพ่อ เจ้าคุณพ่อเห็นว่า ประวิญมีหน้าตาหมดจดสะอาดสวย กิริยามารยาทพอจะเป็นสะใภ้ท่านได้ท่านจึงรับปาก" <sup>56</sup>

<sup>53</sup> จินตวิโรจน์ วิวัฒน์, *ศุภมาสร์ดำ*, เล่ม 2, หน้า 301.

<sup>54</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 443.

<sup>55</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 347.

<sup>56</sup> จุลลดา ภักดีภูมิินทร์, *ปราสาทมิด*, หน้า 312.

คดีหาสน์ดำของ จินตวีร์ วิวัธน์ พระลบลูเหมือนว่าลืมนวลความรักที่มีต่อคุณแม่งน้อยที่เพิ่งจะหายสาบสูญไปไม่นาน เพราะแม้แต่ยุ่งกับการพยายามกันเจ้าคุณปู่ที่ชอบเดินในตอนกลางคืนให้ออกห่างจากห้องของวีรยา

"จริงครับ คุณวี พี่ลบลูผมไว้ให้คอยดูแลคุณให้ดี ไม่อยากให้คุณรู้ความลับของเราเร็วเกินไป เดี่ยวคุณจะไปผลุนผลันลาออกไปเสียอย่างคนอื่น ๆ ผมก็เลยต้องแสดงให้คุณเห็นว่าเป็นผมเองที่ทำบ้าๆบวมั่วอย่างนั้น" <sup>57</sup>

เงาเคหาสน์ ของโลภี พรรณราย ภูวิศเปลี่ยนใจมารักปานไพลินทั้งที่มีคู่หมั้นอยู่แล้วเพราะความผูกพันที่ช่วยกันแก้ปัญหาของหม่อมมาเรียล ขณะที่ภาพของรมย์รุจีคู่หมั้นของเขาถูกทำให้มีลักษณะของฝ้ายที่ร้ายขึ้น เช่นตอนที่ปานไพลินช่วยภูวิศให้รอดพ้นจากการจมน้ำตายหลังจากถูกหม่อมมาเรียลสะกดจิตให้ลงไปค้นหาหม้อเครื่องหอม รมย์รุจีก็แสดงท่าทางไม่พอใจปานไพลินทั้งที่เธอเสี่ยงภัยลงไปช่วยชีวิตเขาไว้เพราะหม่อมมาเรียลเป็นพี่สาวของปานไพลิน

"การณกลับเป็นปานไพลินจะตกที่นั่งลำบาก... ทั้งที่ฝ้ายช่วยชีวิตภูวิศ รมย์รุจีไม่ยอมยกความดีให้เด็ดขาดคนที่ตกเป็นจำเลยพูดไม่ออก" <sup>58</sup>

ในวังวารี ของโลภี พรรณราย ภาคลที่ยอมรักริสาต่างๆที่ยังรักอรรถยกคนรักที่หายไปเพราะเหตุที่ริสามีหน้าตาเหมือนอรรถยก การถ่ายโอนความรักมาให้ริสาก็ไม่ใช่เรื่องผิด

เขาขอเก็บหล่อนไว้ในความทรงจำ... เก็บไว้ในหัวใจซึ่งบอกใครไม่ได้เงาของอรรถยก ไม่ใช่... ริสา... เป็นริสา รักริสาเพราะตัวริสา... ไม่ใช่เพราะเงาของอรรถยก <sup>59</sup>

จากลักษณะของเหตุการณ์ดังที่ยกตัวอย่างมาให้เห็นข้างต้น แสดงให้เห็นว่าในนวนิยายของไทยที่นำมาศึกษามีลักษณะของการสร้างตัวละครเอกให้เป็นตัวแทนของฝ้ายดี มีหน้าที่ต้องอดทนต่อการกระทำของฝ้ายร้ายเพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่าในที่สุดฝ้ายดีต้องชนะ

<sup>57</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 370.

<sup>58</sup> โลภี พรรณราย, *เงาเคหาสน์*, เล่ม 2, หน้า 133.

<sup>59</sup> โลภี พรรณราย, *วังวารี*, เล่ม 2, หน้า 128.

#### 4.4.1 ตัวละครฝ่ายร้าย

ในขณะที่ตัวละครฝ่ายดีมุ่งมั่นที่จะกระทำในสิ่งที่ดีและถูกต้องโดยใช้ความกล้าหาญเพื่อที่จะกระทำความดีและมีตัวละครฝ่ายร้ายเป็นฝ่ายที่มีความมุ่งที่จะเอาชนะฝ่ายดีที่เข้ามาขวางความต้องการของตนและเป็นการขัดขวางกระทำของตัวละครเอกทั้งสองฝ่ายซึ่งเป็นตัวละครฝ่ายดีทั้งในเรื่องของความรักและการค้นหาความจริงที่เป็นปริศนาภายในของเรื่อง

นวนิยายเรื่อง *ปราสาทมิด* แม่แหม่มตัวละครฝ่ายร้ายใช้ประโยชน์จากความลับมาบีบบังคับให้ตัวละครฝ่ายดีต้องทำตามที่ใจตนเองต้องการคือแต่งงานกับกัญญา เมื่อนางแหม่มคิดว่าไม่สามารถบีบบังคับหมอมะรดแต่งงานกับกัญญาได้นางจึงใช้เปิดเผยเรื่องการฆาตกรรมคุณประวิญขึ้นเพื่อหวังจะให้หมอมะรดเดือดร้อน แต่กลับเป็นว่าแม่แหม่มเองที่ถูกจับเพราะราชิตคนรักเก่าของประวิญปรากฏตัวขึ้นเป็นพยานในความบริสุทธิ์ของหมอมะรดเพราะเขาอยู่ในเหตุการณ์วันนั้นด้วย

“ขณะนั้นผมก็ได้ ยืนเสียงปืนลั่นทางข้างหลังผมหนึ่งนัด ผมเห็นหมอมะรดยิงสวนมาทันทีเกือบจะพร้อมๆกับกระสุนข้างหลังผมลั่นอีกนัด คุณประวิญล้มฮวบลง แม้ว่าผมจะกำลังตกใจแทบสิ้นสติ แต่ผมรู้ว่าคุณประวิญล้มลงเพราะกระสุนเบื้องหลังไม่ใช่กระสุนจากคุณหมอ”<sup>60</sup>

ในนวนิยายบางเรื่องเมื่อการมุ่งทำร้ายของตัวละครฝ่ายร้ายไม่สำเร็จฝ่ายร้ายเปลี่ยนวิธีจากการพยายามสร้างเรื่องร้ายๆเป็นการลงมือฆ่าตัวละครเอกแต่ในที่สุดธรรมชาติของธรรมชาติตัวละครฝ่ายร้ายจึงต้องพบกับสิ่งที่ร้ายๆเอง เช่น *สร้อยทิพย์* ใน *หอขวัญ* ผู้ทำหน้าที่พยาบาลดูแลเมื่อนิดที่เสียชีวิตของดำ อังรงค์เดช และมีความสัมพันธ์ลับๆกับดำ อังรงค์เดช เมื่อเขาแต่งงานกับเกล้าานภาเพื่อแก้แค้นบิดาของเกล้าานภาเธอจึงวางแผนทำร้ายเกล้าานภาโดยวางแผนให้นายชมคนสวนแอบเข้าไปทำร้ายเกล้าานภาแต่พลาดไปถูกคนอื่น ครั้งต่อมาใช้คำพุดยุยงให้เมื่อนิดทำร้ายเกล้าานภาและบิดาของเธอดำ อังรงค์เดชเข้ามาช่วยเกล้าานภาไว้ทันส่วนบิดาของเธอเสียชีวิต

“คุณป้าคิดถูกแล้วใครตามที่มันทำให้เราเจ็บ ช้ำเสียใจ เราต้องฆ่ามันให้หมด(...)

คุณป้าต้องรีบจัดการขึ้นตั้งไว้นาน พอเขาหายป่วย เขาก็จะทิ้งคุณป้าไปอีก”<sup>61</sup>

“แกคนเดียว ที่แย่งความรักของเขาไปจากฉัน แก.....แกต้องตายนั่งมาร”

ก่อนลงมือของคุณนิดจะข่มลงบนคอชาวผ่อง ดำก็ปราดเข้ากระซากร่างมารดาออกเสีย

<sup>60</sup> จุลลดา ภักดีภูมินทร์, *ปราสาทมิด*, หน้า 315.

<sup>61</sup> อรสา ทศนุต, *หอขวัญ*, หน้า, 492.

ก่อน "หยุดนะ แม่นิด" <sup>62</sup>

ผลของการทำไม่ดีของสร้อยทิพทำให้เธอถูกนายชมทำร้ายในภายหลังเพราะการกระทำของเธอเอง

กุลยาในวังวารีของโสภี พรรณราย คิดว่าความอ่อนแอ ซีโรคของเธอเพียงอย่างเดียวไม่สามารถจะผูกพันความรักและห่วงใยของภาคลพี่ชายเธอไว้ได้ เธอจึงฆ่าผู้หญิงทุกคนที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับพี่ชายของเธอ จนกระทั่งวันหนึ่งริสาสังเกตความผิดปกติในท่าทีของกุลยาจึงร่วมมือกันวางแผนให้ตนเองเป็นเหยื่อล่อกุลยาเพื่อพิสูจน์หาความจริงและการเผชิญหน้ากับกุลยาขณะที่เธอที่คิดไม่มีคนอื่นคำพูดของเธอยืนยันสิ่งที่ริสาสงสัย

"แกต้องตาย ตายเหมือนคนที่ผ่านมา อรทัย จงจิตต์ ดาลัด และแกเป็นคนสุดท้าย ริสา แกไม่มีทางได้อยู่ที่นี่ ไม่มีทางได้เป็นเจ้าของวังวารี ไม่มีทางได้ครอบครองหัวใจของพี่ชาย" <sup>63</sup>

กุลยาหัวเราะ หัวเราะ " โน่น โน่น ในทะเลศพอยู่ในทะเล ฉันถ่วงมันไว้ด้วยก้อนหิน จึงไม่มีทางได้ไผ่ขึ้นมา อยู่ในทะเล ตลอดกาล!" <sup>64</sup>

ในที่สุดกุลยาจบชีวิตที่แสนเหนื่อยของเธอลงหลังจากภาคลรู้ความจริงและให้อภัยน้องสาวที่น่าสงสารของเธอ

ในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยเรื่องอื่นๆใช้วิธีการคลี่คลายตอนจบของเรื่อง โดยการแสดงผลของกระทำไม่ดีของตัวละครฝ่ายร้ายที่ประสบหายนะ ตาย ตีตกหรือเสียชีวิต และในที่สุดตัวละครบางตัวใช้การสำนึกผิดกลายเป็นคนดียอมรับผลของกรรมที่ตนเป็นผู้ก่อไว้

#### 4.5 การสร้างฉากและบรรยากาศของลักษณะเหนือธรรมชาติตามความเชื่อดั้งเดิมของไทย

ความเชื่อเรื่องเหนือธรรมชาตินี้เป็นความเชื่อดั้งเดิมที่เกิดขึ้นเนื่องจากมนุษย์ในยุคต้นยังดำรงชีพอยู่ใกล้ชีวิตธรรมชาติ อาศัยธรรมชาติเป็นที่พึ่งพาโดยการทำไร่ไถนา จับปลาและล่าสัตว์ ทำให้ได้พบกับทั้งส่วนดีและส่วนร้ายจากธรรมชาติ ต้องเผชิญภัยต่างๆ จากปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น ฝนตก พายุร้อน พายุผ่า พายุพัด เป็นต้น

<sup>62</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 2.

<sup>63</sup> โสภี พรรณราย, *วังวารี*, เล่ม 2, หน้า 340

<sup>64</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 342.

ความเชื่อว่ามีศักดิ์สิทธิ์อยู่ในธรรมชาติเป็นผู้ดลบันดาลให้ธรรมชาติเกิดสภาพต่างๆ ขึ้น จึงถูกสร้างเป็นตำนาน เรื่องเล่าขาน และความเชื่อทำนองนี้เองพัฒนาจนกลายเป็นศาสนาในที่สุด ที่มาของความเชื่อเช่นนี้และศาสนาก็คือ ความหวาดกลัวภัยธรรมชาติของมนุษย์นั่นเอง ต่อมาผสมผสานเข้ากับความเชื่อเกี่ยวกับบรรพบุรุษและผู้กล้าหาญในสังคมของตนที่ล่วงลับไปแล้ว<sup>65</sup>

ในหัวข้อนี้ผู้วิจัยขอกล่าวถึงลักษณะของฉากและบรรยากาศที่ปรากฏในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยที่สะท้อนความเชื่อในเรื่องผี วิญญาณ รวมทั้งความเชื่อในเรื่องกรรมอันเป็นผลมาจากการกระทำของมนุษย์ จากความเชื่อนี้ที่แสดงให้เห็นว่าในที่สุดนวนิยายของไทยก็มีลักษณะของนวนิยายกอธิคแนวลึกลับเหนือธรรมชาติหรือ Black novel ที่เริ่มไว้โดยฮอเรซ วอลโพล์ เช่นกัน

#### 4.5.1 ความเชื่อในเรื่องผีและวิญญาณ

ความเชื่อดั้งเดิมของไทยก่อนรับพุทธศาสนาก็เช่นเดียวกับชนชาติอื่น คือ เชื่อในอำนาจลึกลับของธรรมชาติของวิญญาณซึ่งเรียกกันว่า ผี

ผีหรือวิญญาณ มาจากคำภาษาบาลี โดยทั่วไปหมายถึงการรับรู้ที่เกิดขึ้นชั่วขณะหนึ่งๆ เมื่อตาเห็นรูป หูได้ยินเสียง จมูกได้ดมกลิ่น ลิ้นได้สัมผัส กายถูกต้องสัมผัสและใจถูกต้องมโนภาพรวมความแล้วคือการที่เราสามารถเห็นภาพของคนที่ยาไปแล้วมาปรากฏต่อหน้าเพราะมีความเชื่อในเรื่องวิญญาณ อันมีสาเหตุมาจากความรักความอาลัยในผู้ตายทำให้ใจเราจดจ่ออยู่กับผู้ที่ตายไปแล้ว ความมีใจจดจ่อนี้เองทำให้คนเกิดความรู้สึกคล้ายกับว่าเขายังอยู่ บางทีอาจจะเกิดประสาทหลอนเห็นเขานั่งอยู่จริงก็ได้<sup>66</sup>

ผีในความเชื่อของไทยจำแนกออกเป็น 4 ประเภท คือ<sup>67</sup>

1. ผีที่เป็นเทวดารักษ์ เช่น รุกขเทวดา เจ้าฟุ้ง เจ้าป่า พระภูมิเจ้าที่ เป็นต้น ผีพวกนี้จะคอยคุ้มครองรักษาบ้าน เมือง ป่าเขาต่างๆ
2. ผีบรรพบุรุษ ได้แก่ผีปู่ย่าตายาย และผีเรือน เป็นต้น ชาวไทยสมัยโบราณเชื่อว่าเมื่อตายไปวิญญาณจะออกจากร่างไปสู่ที่ต่างๆ ตามกรรมที่ตนทำไว้ เช่นไปเกิดบนสวรรค์ ตกนรก

<sup>65</sup> สุภางค์ จันทวานิช, *เอกสารการสอนชุดวิชาสังคมและวัฒนธรรมไทย*, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัย, 2532), หน้า 154.

<sup>66</sup> แสง จันทร์งาม, *ศาสนศาสตร์*, หน้า 258.

<sup>67</sup> พระยาอนุমানราชธนะ, *เรื่องวัฒนธรรม* (กรุงเทพฯ: กรมศาสนา, 2496), หน้า 188, อ้างถึงใน ภารดี มหาขันธ์, *พื้นฐานอารยธรรมไทย* (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2532), หน้า 152-153.

ไปเกิดใหม่หรือยังวนเวียนคุ้มครองบุตรหลานอยู่ตามบ้านเรือนเป็นต้น

3. ผีวีรบุรุษ ในสมัยโบราณไม่ปรากฏว่านิยมนับถือผีวีรบุรุษ จนกระทั่งถึงสมัยอยุธยา เริ่มมีการสร้างปราสาทเพื่อเป็นที่ประทับของวิญญาณพระเชษฐูปิตร ซึ่งหมายถึง สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ก็มีการสร้างปราสาทเทพบิดรเพื่อเป็นที่ประทับของดวงวิญญาณของพระมหากษัตริย์ในราชวงศ์จักรีที่เสด็จสวรรคตแล้วและสมัยปัจจุบันนิยมสร้างศาลของวีรบุรุษและอนุสาวรีย์ขึ้นสักการบูชาเช่นศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช อนุสาวรีย์วีรสตรีหลายพระองค์ เป็นต้น

4. ผีร้าย เป็นผีไม่มีศาล เที้ยวเร่รอนหลอกหลอนผู้คนทั่วไป ผีเหล่านี้ไม่ค่อยมีอิทธิฤทธิ์มากนัก พวกหมอผีที่มีเวทย์มนต์ก็สามารถบังคับหรือฆ่าได้

คติการนับถือผียังคงฝังลึกในจิตใจของชาวไทย แม้ว่าในสมัยต่อมาชาวไทยจะได้รับอิทธิพลของศาสนาพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์เข้ามาคติความเชื่อเดิมเกี่ยวกับผีก็ยังคงมีอยู่

ตัวอย่างความเชื่อเช่นนี้ปรากฏชัดเจนในวรรณกรรมมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย เช่น เรื่องไตรภูมิ พระร่วง วรรณคดีที่แต่งขึ้นโดยพระมหารัชมราชาที่ 1 เพื่อเป็นสอนให้รู้จักบาปบุญคุณโทษ ตั้งอยู่ในความดีงาม<sup>68</sup> นรก สวรรค์ และชีวิตหลังความตาย เรื่องของกรรม และการชดใช้กรรมที่ทำไว้ในสมัยอยุธยาตอนต้น ลิลิตโองการแช่งน้ำถูกแต่งขึ้นเพื่อใช้อ่านในพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา หรือพิธีสัจปานกาล ใช้ตั้งแต่สมัยพระเจ้าอู่ทองสืบต่อมาจนเลิกไปเมื่อประเทศไทยเปลี่ยนการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยใน พ.ศ. 2475 มีเนื้อหาเกี่ยวกับการสวดอ้อนวอนถึงอำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เทพยดา อสูร ภูติผีปีศาจจนตลอดทั้งสัตว์ที่มีเชื้อเพลิงเป็นพยานและลงโทษผู้คิดกบฏต่อพระเจ้าแผ่นดิน<sup>69</sup> ความเชื่อในเรื่องลักษณะเหนื่อธรรมชาติสะท้อนให้เห็นในการสร้างเนื้อเรื่องวรรณคดีไทยหรือตัวละครที่เป็นผี เช่น กุมารทอง เปเรตนางวันทองในเรื่องขุนช้างขุนแผน หรือในนิทานพื้นบ้านประเภทเรื่องจักรวาลต่างๆ ที่มีการผจญภัยของตัวละครประสบกับเหตุการณ์ประหลาดเหนื่อธรรมชาติ การใช้เวทย์มนต์คาถา การบังคับให้ภูติผีอยู่ในอำนาจ ซึ่งเรื่องเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเกินปกติวิสัยมนุษย์ที่จะเป็นไปได้แต่ก็เป็นเนื้อหาและเนื้อเรื่องที่คนไทยยอมรับโดยปราศจากข้อกังขา

ในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาสะท้อนให้เห็นความเชื่อในเรื่องผีและวิญญาณ เรื่องของผีบรรพบุรุษในลักษณะของจิตนิวรรณ์ที่ยังคงห่วงใยในลูกหลานและคอยคุ้มครองลูกหลานรวมทั้งผูกพันกับสิ่งที่ตนรัก เช่น ท่านหญิงวิไลลักษมีในเรื่อง *วังไวภูณท์* ของจินตวีร์ วิวัธน์ แสดงความห่วงใยในมรยมรดาทายาทของตนเองโดยปรากฏ เพื่อปลอบใจหรือ

<sup>68</sup> เสนีย์ วิลาวรรณ, *ท 031 ประวัติวรรณคดี 1* (กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2526), หน้า 12.

<sup>69</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 23.



ช่วยเหลือเธอให้รอดพ้นจากญาติที่สร้างสถานการณ์และปองร้ายเพื่อกำจัดเธอให้พ้นจากการได้ครอบครองมรดก ท่านหญิงไฉ่ปรากฏกายด้วยกลิ่นหอมของกุหลาบก่อนรูปกายเพราะท่านหญิงไฉ่มีกลิ่นดอกไม้โปรดดอกกุหลาบ

ลมแรงพัดเข้ามากรูกริ้วจนความหนาวเย็นแทรกเข้าสู่ทุกอณูของบรรยากาศ พร้อมกับกลิ่นหอมละมุนละไมของกุหลาบแสนหวานก็กรุ่นกระจายเข้าห้อมล้อมมรรยดาเสมือนปลอบขวัญ...หรือมิฉะนั้น ก็อย่างช่วยเหลือในภาวะที่ประสบวิกฤติถึงขีดสุด!(...)เป็นแนวหวาดกลัวและตระหนกสุดชีวิต(...)ร่างระทวยของเด็กสาวทรุดสวบลงกองกับพื้นกระนั้น หล่อนก็ยังมึสติ(...)ทันได้เห็นร่างระหงอรชรร่างหนึ่งยืนอยู่ที่นั่น<sup>70</sup>

การปรากฏกายของท่านหญิงไฉ่ในลักษณะนี้มีผลทำให้ผู้ปองร้ายยุติการทำร้าย นอกจากการปรากฏกายของวิญญาณเพราะห่วงอาลัยผู้ที่อยู่เบื้องหลังแล้วในนวนิยายเรื่อง*คฤหาสน์ดำ* คุณน้อยภรรยาคนที่สองของพระลพปรากฏกายในห้องนอนของวีรยาทั้งในกระเจกเงาและนอกกระเจกเงาเพื่อทักทายและบอกที่อยู่ของซากศพของเธอเพื่อขอความช่วยเหลือในบางครั้งเดือนวีรยาให้ระวังตัวจากอันตรายที่กำลังจะเกิดขึ้น

"อย่าพยายามหาทางออกเลยคุณวีรยา ฉันได้พยายามมาแล้วถึง 3 ปียังไม่พบ ไม่มีใครมาพบฉันและก็ฉันยังไม่พบใคร คุณก็เหมือนกันแหละ จะต้องเป็นอย่างฉันในไม่ช้า ถ้าเขากระแคะระคายว่าพระลพสนใจคุณมากกว่าเขา(...) เขาน่ากลัวมากซ่อนนุพิชไว้ในห้องใจอย่างมิดชิดคุณต้องระวังตัวไว้หน่อย"<sup>71</sup>

"อย่าลืมว่าฉันได้เตือนคุณแล้ว และจะไม่เตือนด้วยวิธีเดียวกันนี้อีกต่อไป เสียงกระหึ่มสะท้อนแผ่วจางลง พร้อมกับร่างในชุดขาวฟูฟ่องกรุยกรายถอยออกห่างอยากรวดเร็ว(...) ร่างในชุดสีชาวยิ้มๆ เลื่อนจางทีละน้อย ทีละน้อย ในที่สุดก็หายไปจากสายตา"<sup>72</sup>

ภายหลังวีรยาค้นพบว่าห้องลับที่เธอถูกลวงไปซึ่งไว้เป็นห้องเดียวกันห้องที่คุณแม่ซ่อนน้อยถูกลวงไปซึ่งไว้จนตาย

นวนิยายเรื่อง*รักเดียวของเจนจิรา* เจนจิราพบกับมารดาในความฝันสะท้อนความเชื่อ

<sup>70</sup> จินตวีร์ วิวัธน์, *วังไวภูณย์*, เล่ม 2, หน้า 802.

<sup>71</sup> จินตวีร์ วิวัธน์, *คฤหาสน์ดำ*, เล่ม 1, หน้า 196.

<sup>72</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 199.

ที่ยังคงผูกพันกับคนที่ตายไปแล้ว และเชื่อว่าเขายังห่วงใยคนที่อยู่เบื้องหลังและคนที่มีความดี จะต้องอยู่ในสวรรค์เป็นนางฟ้าหรือเทวดาเพราะกรรมดีที่ทำมา

เมฆขาวสะอาดนุ่มนวลนั้นก็เลื่อนตัวออกจากกันอย่างช้าๆ เหมือนฉากละคร สตรีหนึ่ง ในภัตตาคารณชาวพลีวปลิวไสวยืนอยู่ในม่านเมฆแม้อยู่ในระยะไกลเจเนจिरาก็มองเห็น ใบหน้างดงามนั้นได้ชัดเห็นดวงตาอันโยนที่ทอดต่ำลงมามอง

“แม่นั้น แม่หรือจ๊ะ“ (...) “แม่เป็นนางฟ้าหรือ“

“แล้ววันหนึ่งเจเนจะได้มาหาแม่“

“เจเนเป็นเด็กดีนะจะทำตัวให้ดีแล้วเราจะได้อยู่ด้วยกัน“<sup>73</sup>

ในขณะที่นวนิยายเรื่อง *วังวาริ* ของโสภี พรรณรายที่แต่งขึ้นในยุคหลังๆ ตัวละครหญิงชื่อ เนตรศิริเพื่อนสนิทของริสาตัวละครเอกฝ่ายหญิงฝันถึงจงจิตต์น้องสาวที่หายไปเป็นความฝันที่เกิดในลักษณะของความห่วงใยจนทำให้เกิดลางสังหรณ์ว่าจะเกิดเรื่องไม่ดีขึ้นกับจงจิตต์

“เมื่อคืนฉันฝันไม่ดีฝันว่าัยจิตต์เฮ้อ“ เนตรศิริพูดไม่ออกร้องไห้

“ฉันต้องพูดฉันอยากระบาย...ฝันว่าัยจิตต์ ตาย ตัวเป็ยกไซกั้ทั้งร่าง“<sup>74</sup>

ภายหลังจึงพบว่าริสาสามารถค้นพบว่าจงจิตต์ตายเพราะถูกฆาตกรรมในน้ำ ความฝันในลักษณะของลางบอกเหตุการณ์ล่วงหน้านี้ ใช้ในนวนิยายเรื่อง*เงาเคหาสน์*เมื่ออารยาพี่สาวคนโตของภูวิศตัวละครเอกฝ่ายชายของเรื่องต้องฝันร้ายบ่อยๆเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นในอดีต แต่เหตุร้ายนั้นไม่ได้รับการหยุดยั้งเพราะความลับเกี่ยวกับการตายของคุณอรรดและคุณหญิงเลื่อนเป็นความลับที่มีแต่ยายอิมคนใช้เก่าแก่เพียงคนเดียวเท่านั้นที่รู้

เพราะฝันร้ายบ่อย ใบหน้าของหญิงสาวแทนที่จะสดชื่น แจ่มใสกลับกลัดกลุ้ม กังวล หวาดกลัว...กลัวมืด...หาที่ห้อย...หาแทบจะเรียกว่าบ้า...เลยหวาดระแวงไม่กล้าแตะต้องมืดกลัวเหมือนฝัน...หล่อนฆ่าคนทั้งบ้าน เลือด...เลือดท่วมกาย<sup>75</sup>

<sup>73</sup> นิดา, *รักเดียวของเจเนจिरา*, เล่ม 1, หน้า 67.

<sup>74</sup> โสภี พรรณราย, *วังวาริ*, เล่ม 1, หน้า 17.

<sup>75</sup> โสภี พรรณราย, *เงาเคหาสน์*, เล่ม 1, หน้า 155.

การปรากฏของลักษณะเหนือธรรมชาติในเรื่องวิญญาณในนวนิยายไทยนอกจากปรากฏในรูปของ กาย กลิ่นแล้วยังปรากฏในลักษณะของเสียง เช่น ในนวนิยายเรื่อง*เงาเคหาสน์* เสียงที่ปรากฏในเรื่องเป็นเสียงของเปียนโนที่ได้ยินมาจากตึกฝรั่งที่ปิดตายในคืนสิบห้าค่ำ ภูวิศตัวละครเอกฝ่ายชายในวัยเด็กค้นพบโดยบังเอิญและพยายามค้นหาพร้อมกับปานไพลินตัวละครเอกฝ่ายหญิงในขณะที่เป็นยังอยู่ในวัยเยาว์เช่นเดียวกัน

“ตึกแดงดึงดูดใจให้ภูวิศก้าวเข้าไปใกล้  
เขาไม่เคยสนใจตึกแดงถึงขนาดนี้มาก่อน  
ตั้งแต่ได้ยินเสียงเปียโน ตึกแดงก็น่าสนใจทันที”<sup>76</sup>

นวนิยายเรื่อง*ปราสาทมืด* ของจุลดา ภักดีภูมินทร์ ท่านหญิงอุมารังษีได้พบกับวิญญาณในลักษณะการขอความช่วยเหลือเคลื่อนไหวได้และพยายามจะพูดจะบอกอะไรอีกทั้งยังถูกพันธนาการไว้ด้วยโซ่ตรวนเหมือนจะบอกความหมายว่าเธอต้องการความช่วยเหลือและปลดปล่อย

อุมารังษีครั้งหลังครั้งตื่นคล้ายจะฝันไปว่าทรงเห็นหญิงผู้หนึ่งผิวขาวร่างเล็ก  
ภายในเครื่องแต่งกายขาวทั้งชุด เดินเข้ามาหา ดวงหน้าของผู้หญิงผู้นั้นโศกเศร้ายิ่งนักและ  
คุณพระช่วย ! ที่ข้อเท้าทั้งสองมีตรวนใหญ่ล่ามไว้ หล่อนยื่นมือทั้งสองออกมาคล้ายกับจะ  
ขอความช่วยเหลือ ริมฝีปากขมขมบิบบเหมือนจะพูดแต่ไม่พูด<sup>77</sup>

ลักษณะการปรากฏกายเพื่อขอความช่วยเหลือของวิญญาณปรากฏ ทั้งแรงลมเสียงใบไม้ปลิวและเสียงของฝนตกสาดในที่สุดก็มีเสียงเรียกชื่อตัวละครเอกฝ่ายหญิงแทรกออกมาเช่น นวนิยายเรื่อง*โดมทอง* ของวราภา ขณะที่วิฆเนศวรตัวละครเอกหญิงของเรื่องอยู่ในอาการครึ่งหลับครึ่งตื่น

เด็กสาวได้ยินเสียงหวีดหวิวของสายลมและใบไม้เมื่อเวลาจะเกิดพายุใหญ่(...) ขณะที่ประตูกถูกแรงลมดันให้เปิดผางออกจนกระแทกกับผนังตึกจนเกิดเสียงดัง(...) “วิฆเนศวร... ตื่นเถอะแล้วฟังฉัน...วิฆเนศวร” ร่างนั้นเคลื่อนเข้าใกล้ทุกขณะพร้อมกับที่เปลือกตาของวิฆเนศวรค่อยๆ เบิกกว้างขึ้นทุกที แต่กระนั้นก็ยังแลไม่ถนัด นอกจากเพียงเงาของรูปร่างที่บอบบางอ่อนแอจนน่าอนาม<sup>78</sup>

<sup>76</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 75.

<sup>77</sup> จุลดา ภักดี ภูมินทร์, *ปราสาทมืด*, หน้า 110.

<sup>78</sup> วราภา, *โดมทอง*, หน้า 248-249.

แม้เรื่องเหนือธรรมชาติโดยเฉพาะในเรื่องผีและวิญญาณ จะเป็นเพียงส่วนหนึ่งของกลวิธี ในการสร้างเรื่องที่เกิดขึ้นความเป็นจริง เพราะเป็นเรื่องที่ถูกประพันธ์อาศัยการสร้างจากจินตนาการแต่ ความมีเสน่ห์ในลักษณะลึกลับชวนติดตามและตัวละครในลักษณะเหนือธรรมชาติเหล่านั้นดูน่า สงสารมากกว่าน่ากลัวทำให้ผู้อ่านเกิดรู้สึกที่เชื่อและคล้อยไปด้วยเพราะความสามารถ ในการผสมผสานเนื้อเรื่องให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมไม่มากจนเกินไป เมื่อนวนิยายดำเนินเรื่องมาจนถึงตอนจบ ตัวละครหรือสิ่งที่เหนือธรรมชาตินั้นก็หมดบทบาทและหน้าที่ลงปล่อยให้ตัวละครเอกทั้งสองฝ่ายใช้ชีวิตคู่อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

#### 4.5.2 ความเชื่อในเรื่องกรรม

มนุษย์ในสังคมย่อมมีความแตกต่างกันในด้านอุปนิสัย จิตใจและอารมณ์ ความต้องการ และถ้าแต่ละคนสามารถทำตามอารมณ์และความปรารถนาได้อย่างเสรี สังคมก็จะวุ่นวายดังนั้น สังคมจึงต้องมีการสร้างมาตรการอะไรบางอย่างเป็นเครื่องคุมพฤติกรรมของคนเพื่อให้คนในสังคม อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

มาตรการที่ห้ามมิให้คนกระทำอะไรบางอย่างและให้กระทำอะไรบางอย่าง อันได้แก่ มาตรการทางศาสนา (Religious measures) และมาตรการทางศีลธรรม (Moral measures) นอกจากนี้ยังมีมาตรการของมนุษย์โดยตรง อันได้แก่ ข้อกฎหมาย (Human measures) มาตรการทางศาสนา และมาตรการทางศีลธรรม เป็นมาตรการที่ใช้กันอยู่ในสังคมเป็นการอ้างความศักดิ์สิทธิ์ต่างๆในศาสนาหรือความเชื่อเพื่อขู่ให้คนเกิดความกลัว ไม่กล้าทำความชั่ว อยากทำความดี และช่วยให้สังคมอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุข <sup>79</sup>

ในบริบทของสังคมไทยแนวคิดเรื่องบุญ-กรรมมีความหมายมากสังเกตเห็นจากความเชื่อ ว่าบุคคลใดได้รับตำแหน่งสูงชันมีฐานะร่ำรวยก็เนื่องมาจากได้ทำกรรมดีในอดีตไว้มาก คนทำดี ย่อมได้รับผลตอบแทนในทางที่ดี คนที่ไม่ดีย่อมได้รับผลตอบแทนไม่ดีในภายหลัง <sup>80</sup>

ในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยได้สะท้อนความคิดตามมาตรการทางศาสนาและ มาตรการทางศีลธรรม โดยสะท้อนออกมาให้เห็นความเชื่อในเรื่องของ"กรรม"ที่มีผลมาจากการ กระทำของตนเองดังที่ตัวละครฝ่ายร้ายได้รับ

ติรกาในแสงสุริย์ของจินตะหราเฝ้าวังแสงสุริย์เพราะผิดหวังเธอหวังทำร้ายไซติรสด้วยการ ชังเธอไว้เพื่อให้ถูกไฟครอกไปด้วยกัน ในขณะที่ไซติรสได้รับการช่วยเหลือแต่ตัวติรกาเองปิดโอกาส

<sup>79</sup> แสง จันทรงาม, *ศาสนศาสตร์*, หน้า 28.

<sup>80</sup> สุกานต์ จันทวานิช, *เอกสารการสอนชุดวิชาสังคมและวัฒนธรรมไทย*, หน้า 153 .

ที่รับความช่วยเหลือจากคนอื่นยอมรับความตาย

หญิงสาวเอื้อมมือไปดึงบานหน้าต่างให้ปิด มีเสียงเอะอะดังมาจากข้างล่างว่า หล่อนปิดหน้าต่างๆ แต่ตึกรากเฉย หล่อนปิดหน้าต่างทุกบานอย่างเยือกเย็น ไม่มีใครเห็น ความหวาดกลัวในสีหน้าที่งามสรรพนั้นเลย ก่อนหน้าต่างบานสุดท้ายจะปิดสนิท ทุกคน เบื้องล่างเห็นว่าหล่อนยิ้ม โบกมือกับทุกคนราวกับหล่อนไล่ออกมาเพื่อรับเสียงแช่ซ้องของ ประชาชน<sup>81</sup>

แสงไขในโคมทอง ของวราภมาเดินลงทะเลเพื่อฆ่าตัวตายแม้จะได้รับการอภัยแล้วเพราะ ชมชื่นกับการพลาดจากสิ่งหวัง

“แสงไขอยู่ในบ้านนี้ในฐานะญาติ แต่ดีกว่าคนใช้เล็กน้อย เหตุนี้เธอจึงต้องทะเลาะทะเลาะ ยาน ให้ได้มากกว่านั้น แต่ไม่มีผล เด็กคนนั้นต่างหากที่ได้ทุกอย่างไว้ในกำมือและเขากำลังจะ แต่งงานกัน”<sup>82</sup>

“คลื่นยังถาโถมเข้าหาฝั่ง แต่สิ่งนั้นกลับเลื่อนกลางออกไปทุกที ไม่มีใครกล้าตอบว่าที่เห็นนั้น คืออะไรแน่ เลือดในตัวของอดีตวีรและพันธุสุริย์จับตัวแข็งประสาทชาจนแทบไม่มี ความรู้สึก”<sup>83</sup>

สร้อยทิพย์ถูกชมชื่นและเสียดสีเพราะผลจากการกระทำของตนเองในเรื่อง *ห่อขวัญ* ของ อรสา ทศนุต

ความจริงเจ้าชมไม่เคยคิดจะทำอะไรสร้อยทิพย์มาก่อนแต่ก็ริยาจกที่ดูถูกดูหมิ่นมัน ทุกวันทำให้เจ้าชมมันคิดเจ็บใจแต่อะไรก็ไม่ร้ายเท่ากับเด็กสาวหึกหลังมัน เจ้าชมจึง คิดแค้นเพราะหลายวันที่มันดักروبพบ เด็กสาวก็ไม่เคยย่างกรายลงไปให้เห็นพ้อมีโอกาส ให้พบกันก็พูดไม่รู้เรื่อง จุดชนวนทำให้เจ้าชมลื้มกลัวเกรงทำในสิ่งที่สร้อยทิพย์ไม่เคยคาด คิดมาก่อน<sup>84</sup>

<sup>81</sup> จินตะหราว, *แสงสุริย์*, เล่ม 2, หน้า 360.

<sup>82</sup> วราภมา, *โคมทอง*, เล่ม 2, หน้า 433.

<sup>83</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 437.

<sup>84</sup> อรสา ทศนุต, *ห่อขวัญ*, เล่ม 2, หน้า 135.

นั่นทีนี้ถูกเจ้าคุณปู่ทำร้ายทั้งที่โดยปกติเจ้าคุณปู่มีพฤติกรรมเพียงแต่งกายเหมือนเพศชาย ไบรอนแบกหรือลากถุงที่ใส่หุ่นที่มีบาดแผล และไม่เคยมักร้ายใครมาก่อนในเรื่อง *คฤหาสน์ดำ* ของ จินตวีร์ วิวัธน์

“เสียงหัวเราะของนั่นทีนี้ กรีดแหลมโหยหวนไปทั่วห้องอย่างเสียวสะดุ้ง วีรยาตกตะลึงพูด ไม่ถูก สะเทือนใจกับสภาพที่หลอนเห็นอยู่(...) นั่นทีนี้เส็นสติกลายเป็นคนวิกลจริตไปแล้ว เต็มที่อย่างยากจะเยียวยารักษาได้”<sup>85</sup>

เรื่อง *ปราสาทมืด* ของ จุลลดา ภักดี ภูมินทร์ นางแหม่มตัวละครฝ่ายร้ายติดคุกเพราะฆ่า คุณประวิญ ก็ถูกญาติแม่แหม่มทำร้ายภายหลังกลับตัวเป็นคนดีเพราะยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นได้

“ผมคิดว่าผู้กำกับควรจะนำตัวแม่แหม่มไปได้แล้ว(...)นางคนนี้ร้ายนัก คุณอนันต์กับหมูนิตยค์คุมไว้ให้ดีนะ”<sup>86</sup>

เรื่อง *วังไวภูณท์* ของ จินตวีร์ วิวัธน์ รมลดา ยี่รัฐานะที่แท้จริงของตนภายหลังเรื่องเปิดเผยขึ้น ขณะที่บุรินทร์ตัวละครฝ่ายร้ายและผู้ให้ความร่วมมือทุกคนถูกจับ

“เงาร่างสตรีสูงระเหิดระหงในชุดสีกลิ่นกับความมืด โดดเด่นอยู่เหนือขอบหน้าต่างทรงสูงที่ เปิดกว้าง เป็นเงาที่เอนที่ทำให้บุรินทร์ตระหนกและเสียขวัญจนผละจากหลอนหนีเตลิด ออกไปอย่างลึมตัว เพื่อจะพบกับอวสานอย่างน่าสยดสยองด้วยอุบัติเหตุ”<sup>87</sup>

นวนิยายเรื่อง *เงาเคหาสน์* ของ โสภี พรรณราย ตัวละครฝ่ายร้ายคือแหม่มคาเรียลที่เป็นวิญญาณที่มีความอาฆาตถูกทำลายลงเพราะความร่วมมือของปานไพลินกับภูวิศ ตัวละครฝ่ายดี ตึกแดงที่เป็นตัวแทนของแหม่มคาเรียลก็พังทลายลง

ใบหน้าบูดบึ้ง ดวงตาปนถลนยื่นทูลนทูลราย รวากับสายร่างเรจงระบำ อำนาจปีศาจกำลัง พ่ายแพ้(...) ตึกแดงกำลังถล่ม

โครมเสียงแข่งกับเสียงฟ้าผ่า กัมปนาทก็ก้องสะเทือนจนเรือนไทยไหว

<sup>85</sup> จินตวีร์ วิวัธน์, *คฤหาสน์ดำ*, เล่ม 2, หน้า 357.

<sup>86</sup> จุลลดาภักดี ภูมินทร์, *ปราสาทมืด*, หน้า 346.

<sup>87</sup> จินตวีร์ วิวัธน์, *วังไวภูณท์*, เล่ม 2, หน้า 983.

เศษอิฐฟุ้งกระจายตลบทั่วท้องฟ้า ดีที่ฝนเทกระหน่ำช่วย ในที่สุดตึกแดงหรือชื่อตึกยุโรปก็ กลายเป็นเศษหินกองหนึ่งกองมหึมาเบื้องหน้า<sup>88</sup>

กุดยาตัวละครฝ่ายร้ายในเรื่อง *วังวารี* ของโสภี พรรณราย ตายเพราะโรคประจำตัวของ เธอกำเริบ และทุกคนที่เป็นผู้เสียหายต่างก็ให้อภัยในการกระทำของกุดยา

“น้องเล็กจะตาย น้องเล็กสำนึกผิด น้องเล็กฆ่าพี่อภัย คุณจงจิตต์ คุณดาลัด ขอโทษ น้องเล็กขอโทษ”<sup>89</sup>

“คุณอโหสิให้คุณน้องเล็กใช้มั้ยคะ”

“เรื่องมันผ่านไปแล้ว น้องเล็กก็รับกรรมเพราะโรคกรรมเจ้าอโหสิ”<sup>90</sup>

แม้การคลี่คลายเรื่องอย่างเรียบง่ายรวบรัดในตอนท้ายของเรื่องแต่ได้แสดงภาพตรงไปตรง มาของตัวละครที่มีพฤติกรรมให้เห็นด้านดีหรือด้านร้ายคู่กัน ทำให้ผู้อ่านประจักษ์ในภาพชีวิตของ ตัวละครฝ่ายร้ายที่ต้องประสบกับหายนะอันเนื่องมาจากการกระทำไม่ดีของตนเอง

โดยสรุปในบทนี้กล่าวถึงการพบลักษณะที่เป็น “สูตร” การสร้างเนื้อเรื่องตามอย่าง ของนวนิยายกอธิคแนวพาฝันตะวันตกทั้งสองเรื่องคือเจน แอร์ ของชาร์ลอตต์ บรองเตและ *รีเบกกา* ของดาฟเน ดูโมวिएแล้ว ยังพบว่านวนิยายของไทยได้แสดงคุณค่านอกจากการอ่านเพื่อความ บันเทิงคือแสดงแนวคิดเรื่องคุณค่าของความเป็นมนุษย์ว่าอยู่ที่ความดีงาม ผลของการดำเนินชีวิต ที่ผิดพลาดเพราะกิเลสตัณหาจนละเลยและมองข้ามความถูกต้องทั้งยังแสดงให้เห็นความเชื่อของ คนไทยในเรื่องของผีและวิญญาณรวมทั้งความเชื่อในเรื่องกรรมที่เป็นผลมาจากการกระทำของ มนุษย์

<sup>88</sup> โสภี พรรณราย, เงาเคหาสน์, เล่ม 2, หน้า 346-347.

<sup>89</sup> โสภี พรรณราย, *วังวารี*, เล่ม 2, หน้า, 347

<sup>90</sup> เรื่องเดียวกัน, หน้า 349.

## บทสรุป

การศึกษานวนิยาย เรื่อง *เจน แอร์* ของ ชาร์ลลอตต์ บรองเต (ค.ศ.1847) และ *รีเบกกา* ของดาฟเน ดู โมริเย (ค.ศ.1938) พบว่านวนิยายตะวันตกทั้งสองเรื่องมีความสัมพันธ์ในลักษณะของอิทธิพลที่ส่งต่อกันโดยเริ่มจากนวนิยายเรื่อง *เจน แอร์* นำรูปแบบของนวนิยายกอธิคแบบเดิมที่เริ่มต้นในคริสต์ศตวรรษที่18 โดย ฮอเรซ วอลโพล (Hoace Walpole) ผู้แต่งเรื่อง *The Castle of Oranto* (ค.ศ.1764) ที่มีเนื้อหาเน้นความลึกลับในรูปแบบของภูติผีปีศาจมาใช้แนวใหม่ที่แสดงอารมณ์รู้สึกและแสดงความซับซ้อนในจิตใจของมนุษย์แทน

นวนิยายเรื่อง *เจน แอร์* ของชาร์ลลอตต์ บรองเต ได้รวมเอาลักษณะสามประการมาไว้ด้วยกันจนเรียกได้ว่าเป็นสูตรเฉพาะของการสร้างโครงเรื่อง คือ

1. สร้างตัวละครเอกฝ่ายหญิงในภาพลักษณ์ใหม่ที่ดูแตกต่างไปจากนวนิยายเรื่องอื่นๆ ในสมัยเดียวกันด้วยภาพลักษณ์ของตัวละครเอกหญิงที่มีหน้าไม่สวยงามนิสัยกร้าวร้าวและเป็นลูกกำพร้าที่มีฐานะยากจน

2. นำเรื่องของความรักของต่างศักดิ์มาใช้ในแนวพาฝันเป็นความรักระหว่างชายเจ้าของคฤหาสน์ที่สูงวัยกว่ากับสาวน้อยที่มีฐานะเป็นเพียงลูกจ้างทำงานเป็นครูสอนประจำตามบ้าน

3. สร้างปมปริศนาภายในคฤหาสน์ โดยให้ปริศนานั้นเกี่ยวข้องกับตัวละครเอกฝ่ายชายและหลังจากคลี่คลายปมปริศนาแล้วจบเรื่องในแนวสุขแบบนวนิยายรักทั่วไป

นวนิยายเรื่อง *รีเบกกา* ของ ดาฟเน ดู โมริเย (ค.ศ. 1938) นำสูตรในการเขียนโครงเรื่องที่ชาร์ลลอตต์ บรองเต สร้างไว้ในนวนิยายเรื่อง *เจน แอร์* กลับมาใช้อีกครั้งหลังที่หมดความนิยมไปนานแล้ว นำมาผสมผสานกับกลวิธีในแนวสืบสวนการฆาตกรรมเมื่อคลี่คลายปมแล้วยังคงจบเรื่องในแนวสุข

นวนิยายทั้งสองเรื่องดังกล่าวแพร่กระจายเข้าสู่ไทยด้วยการแปลในเวลาไล่เลี่ยกัน และลงตีพิมพ์เป็นตอนๆ ในหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ ภายหลังมีการแปลและเรียบเรียงใหม่อีกหลายสำนวนเพื่อใช้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมและประกอบการเรียนการสอนในวิชาภาษาอังกฤษ และวรรณคดีอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัย ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้นวนิยายทั้งสองเรื่องมีอิทธิพลในการสร้างสรรค์นวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยในสมัยต่อ ๆ มา

ผลของการวิจัยและศึกษานวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยตั้งแต่ปี พ.ศ.2501 จนถึงปี พ.ศ.2544 จำนวน 10 เรื่อง โดยเปรียบเทียบโครงเรื่องของนวนิยายพบว่านวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยมีลักษณะขององค์ประกอบในเรื่องตามอย่างนวนิยายตะวันตกต้นแบบทั้งสองเรื่อง อันได้แก่ โครงเรื่อง แนวคิด ฉาก และตัวละคร แม้นวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยจะนำเอาองค์ประกอบของเรื่องหรือที่เรียกว่า "สูตร" แบบ *เจน แอร์* ของนวนิยายกอธิคแนวพาฝันต้นแบบ



มาใช้ในการสร้างเนื้อเรื่อง การสร้างสรรค์งานของนักเขียนนวนิยายไทยได้เปลี่ยนแปลงลักษณะ บางประการทำให้นวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยมีลักษณะเฉพาะเป็นของไทยเองกล่าว คือ ในการสร้างภาพลักษณ์ตัวละครเอกฝ่ายหญิงของนวนิยายตะวันตกต้นแบบ ตัวละครเอกฝ่ายหญิง เป็นเด็กกำพร้าต้องอาศัยอยู่กับญาติในลักษณะที่ไม่มีทางเลือกต่อมาจึงมีโอกาสได้ออกมาแสวงหาความเป็นตัวตนและสร้างฐานะด้วยตนเอง ขณะที่นวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยตัวละครเอกฝ่ายหญิงของไทยยังคงความเป็นลูกกำพร้าตามอย่างนวนิยายต้นแบบแต่จะดูไม่ต่ำต้อยน่าอนาถและไร้ที่พึ่งเพราะในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยจะสร้างให้ตัวละครเอกฝ่ายหญิงของไทยกำพร้าบิดาหรือมารดาเพียงคนใดคนหนึ่งเท่านั้นหรือหากจะสูญเสียทั้งบิดาและมารดา ตัวละครเอกฝ่ายหญิงจะต้องเหลือทรัพย์สินมรดกหรือบ้านให้พออาศัยอยู่หรือมีรายได้พอที่จะส่งเสียตนเองให้สำเร็จการศึกษาทั้งยังแสดงค่านิยมให้ตัวละครเอกฝ่ายหญิงของไทยจบการศึกษาทางด้านอักษรศาสตร์เพื่อเอื้อให้ตัวละครสามารถนำวิชาความรู้นั้นมาประกอบอาชีพเป็นครูสอนหนังสือได้หรือบางเรื่องตัวละครสามารถนำความรู้ทางด้านอักษรศาสตร์มาประกอบอาชีพเป็นเลขานุการของนักเขียนหรือประกอบอาชีพเป็นนักเขียนเองได้ คุณสมบัตินี้ของตัวละครเอกฝ่ายหญิงสอดคล้องกับเหตุผลที่จะได้มีโอกาสเข้าไปทำงานในคุกหาสน์หรือปราสาทซึ่งเป็นสถานที่สำคัญของเรื่องเพื่อจะได้ผจญภัยพบกับปริศนาหรือความลับที่มีอยู่ในสถานที่นั้น

คุณสมบัติอีกประการที่ขาดไม่ได้ของตัวละครเอกฝ่ายหญิงของไทยหรือที่เรียกกันง่าย ๆ คือนางเอกของไทยที่คนไทยนิยมนั้นจะต้องเป็นหญิงสาวที่มีรูปร่างหน้าตาสวยงามดูดีและมีเสน่ห์ ใครเห็นก็รู้สึกนิยมรักใคร่ บางเรื่องตัวละครเอกฝ่ายหญิงมีฐานะที่สูงศักดิ์มีเชื้อพระวงศ์แต่ในขณะที่พบกับตัวละครเอกฝ่ายชายเธอต้องปิดบังฐานะที่แท้จริงของตนเองไว้ การพบกันในครั้งแรกจึงมีฐานะเป็นเพียงครูหรือผู้ถูกจ้างธรรมดาเหมือนนวนิยายเรื่องอื่นๆ ตอนจบของนวนิยายไทยที่นำมาศึกษาทุกเรื่องตัวละครเอกฝ่ายหญิงจะถูกเลือกเป็นคู่ครองของชายเจ้าคุกหาสน์เพราะคุณสมบัติของการเป็นกุลสตรีตามขนบของสังคมไทย

การสร้างปมปริศนาในนวนิยายต้นแบบจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวละครเอกฝ่ายชายคือ เป็นตัวละครภรรยาที่ถูกปิดบังฐานะเอาไว้เพราะสติวิปลาส ในนวนิยายของไทยก็ทำนองเดียวกัน คือเป็นตัวละครที่เสียสติเป็นมารดาหรือญาติแทนหรือมีเรื่องราวการฆาตกรรมที่ลึกลับหรือหายสาบสูญไปอย่างมีเงื่อนงำของหญิงที่เป็นภรรยาเก่าหรือคนรักเก่าของตัวละครเอกฝ่ายชาย การพยายามไขข้อปริศนาร่วมกันทำให้ตัวละครเอกทั้งสองฝ่ายเกิดความรักกันมากที่สุด

ขณะที่นวนิยายกอธิคแนวพาฝันต้นแบบให้ความสำคัญกับตัวบุคคล การตั้งชื่อเรื่องของนวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยสะท้อนให้เห็นการให้ความสำคัญของสถานที่ที่เกิดเรื่องราวมากกว่าตัวบุคคลเห็นได้จากการนิยมตั้งชื่อเรื่องตามชื่อของสถานที่สำคัญของเรื่อง แม้ว่าการสร้างเหตุการณ์ลึกลับ การดำเนินเรื่องและอุปสรรคดูแตกต่างกันออกไป เช่น ลักษณะของเหตุการณ์

ร้ายๆที่เกิดจากตัวละครฝ่ายร้ายหรือการสร้างเหตุการณ์ลึกลับเหนือธรรมชาติของวิญญาณที่แตกต่างไป เช่น ต้องการความช่วยเหลือหรือยังวนเวียนอยู่ในภพชาติเพราะถูกฆาตกรรม หรือปรากฏกายเพื่อให้ความช่วยเหลือทายาท ในที่สุดตอนจบของเรื่องนวนิยายในแนวนี้ของไทยแสดงโครงเรื่องที่เน้นการจบแบบสุขเป็นการจบแบบเปิดเผยเรื่องออกมาอย่างชัดเจนผู้อ่านรู้สึกมีความสุขกับตอนจบของเรื่องแบบไม่มีข้อกังขาอีก

แนวคิดของนวนิยายตะวันตกทั้งสองเรื่องเน้นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ในการเลือกการตัดสินใจในการเลือกชีวิตด้วยตนเองในขณะที่นวนิยายไทยเน้นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ตามการมองของสังคมไทยด้วยการสร้างตัวละครให้มีการแบ่งฝ่ายดีและฝ่ายร้ายอย่างชัดเจน การสร้างเหตุการณ์ที่เป็นอุปสรรคของเรื่องขึ้นเพื่อเจตนาชัดเจนว่าการเข้าไปค้นหาความจริงของตัวละครเอกฝ่ายหญิงซึ่งมักจะเป็นผู้ถูกทำร้ายโดยตัวละครฝ่ายร้ายที่พยายามหาทางที่จะสร้างเรื่องร้ายๆหรือทำลายตัวละครเอกฝ่ายหญิงเพราะจุดมุ่งหมายอยู่ที่การได้ครอบครองภพชาติหรือตัวละครเอกชาย ขณะที่ตัวละครเอกฝ่ายหญิงตกอยู่ในภาวะลำบากหรือกำลังอยู่ในระหว่างอันตรายความเป็นคนดีทำให้มีตัวละครอื่นคอยให้ความเห็นใจหรือให้ความช่วยเหลือ บางครั้งจะใช้การบังเอิญหรือใช้เหตุการณ์ของลักษณะเหนือธรรมชาติในรูปของผีหรือวิญญาณช่วยให้ตัวละครเอกฝ่ายหญิงพ้นจากอันตราย

นวนิยายของไทยบางเรื่องแสดงให้เห็นความเชื่อในเรื่องวิญญาณที่ยังผูกพันกับตัวภพชาติหรือทายาทของตนโดยจะแสดงตนให้เฉพาะตัวละครเอกฝ่ายหญิงเห็นในลักษณะของการขอความช่วยเหลือหรือเตือนภัยที่กำลังจะเกิดขึ้นและเป็นการอธิบายความสมเหตุสมผลของการพยายามเข้าไปไขข้อปริศนาหรือความลับภายในภพชาตินั้น

แนวคิดที่พบในนวนิยายของไทยเด่นๆมีสองประการคือ แนวคิดเรื่องความรัก และแนวคิดเรื่องชีวิต ในแนวคิดเรื่องความรักเสนอให้เห็นว่าความรักแท้เป็นพลังให้มนุษย์สามารถเอาชนะอุปสรรคได้และมโนธรรมของมนุษย์อยู่เหนือความรัก อุปสรรคที่ปรากฏเพื่อสนับสนุนแนวคิดนี้จะเป็นอุปสรรคในรูปแบบของมือที่สามที่พยายามทำให้ความรักของตัวละครเอกทั้งสองฝ่ายไม่สามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น หรือการสร้างเหตุการณ์หรือเรื่องให้ตัวละครเอกฝ่ายหญิงต้องตัดสินใจหรือเข้าใจผิดคิดว่าตัวละครเอกฝ่ายชายมีพันธะหรือข้อผูกพันกับหญิงอื่น อุปสรรคอีกลักษณะเป็นอุปสรรคในรูปแบบของสถานการณ์ร้ายๆที่ฝ่ายร้ายสร้างขึ้นเพราะเจตนามุ่งร้ายแต่ในที่สุดตัวละครฝ่ายร้ายจะต้องแพ้กับความดีงามของตัวละครฝ่ายดีหรือต้องตายเพราะผลจากการกระทำของตนเอง ตัวละครเอกทั้งสองฝ่ายอาศัยพลังแห่งความรักผ่านพ้นอุปสรรคไปได้ทั้งยังแสดงให้เห็นว่าในชีวิตของมนุษย์นั้นความรักไม่ใช่สิ่งสำคัญที่สุดเสมอไป แต่จะต้องมีของมโนธรรมมาเกี่ยวข้องเมื่อตัวละครประสบภาวะที่ต้องตัดสินใจเลือก เป็นภาวะที่ทำให้เกิดความรู้สึกขัดแย้งกับตนเอง

นวนิยายแสดงให้เห็นว่าตัวละครฝ่ายดีต้องเลือกและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องตามครรลองของสังคมเสมอ ในขณะที่ตัวละครฝ่ายร้ายเลือกที่จะสนองความต้องการของตนเองมากกว่า

นอกจากแนวคิดเรื่องความรักแล้วนวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยยังเสนอแนวคิดเรื่องชีวิตโดยแสดงให้เห็นการดำเนินชีวิตด้วยความสุขุมรอบคอบและการมีความอดทนอดกลั้นต่ออุปสรรคและแสดงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่ความดีงามที่ส่งผลให้ตัวละครสามารถเอาชนะอุปสรรคและสมหวังในที่สุด ทั้งยังแสดงคุณค่าของผู้หญิงที่ความเป็นกุลสตรีในขณะเดียวกัน นวนิยายแสดงให้เห็นการดำเนินชีวิตที่ผิดพลาดเพราะกิเลสตัณหาจนละเลยหรือมองข้ามความดีงามไป

ในนวนิยายแนวนี้มีการสร้างตัวละครเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดข้างต้นด้วยการสร้างตัวละครแบบแบ่งฝ่ายชัดเจนคือฝ่ายร้ายและฝ่ายดี โดยกำหนดให้ตัวละครเอกจะต้องเป็นตัวละครฝ่ายดีและเมื่อตัวฝ่ายดีตกอับหรือตกอยู่ในระหว่างอันตรายต้องได้รับความเห็นใจและได้รับความช่วยเหลือซึ่งสะท้อนตามความเชื่อของไทยที่ว่าคนดีผีคุ้มคุ้มครองหรือคนดีตกน้ำไม่ไหลตกไฟไม่ไหม้ ขณะที่ฝ่ายร้ายจะเป็นฝ่ายที่มีกลวิธีที่จะสร้างเหตุการณ์ร้ายๆ ให้เกิดขึ้นอยู่เสมอแต่ในที่สุดก็ยังพ่ายแพ้ฝ่ายดีเพื่อแสดงให้เห็นว่าถึงที่สุดแล้วธรรมะย่อมชนะอธรรม

จากและบรรยากาศในนวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยมีการสอดแทรกลักษณะเหนือธรรมชาติตามความเชื่อดั้งเดิมของไทยในเรื่องผีและวิญญาณที่มักจะผูกพันอยู่กับสิ่งที่กังวลอยู่ก่อนที่ตนเองจะตายในลักษณะของจิตนิวรรณ์

คุณค่าของนวนิยายแนวพาฝันของไทยนอกจากจะอยู่ที่คุณค่าทางด้านอารมณ์ที่ทำให้ผู้อ่านได้รับความบันเทิงใจในแบบของวรรณกรรมหลักหนึ่งแล้ว ยังอยู่ที่คุณค่าของข้อคิดเรื่องกรรมว่าหากผู้ใดทำดีก็จะได้ผลตอบแทนคือความสุขสมหวัง หากใครทำไม่ดีไว้สิ่งที่ได้รับตอบแทนคือความผิดหวังหรือหายนะ ผู้วิจัยจึงเชื่อว่านวนิยายแนวนี้จะยังคงยืนยงอยู่ได้และจับใจผู้อ่านตลอดไป